

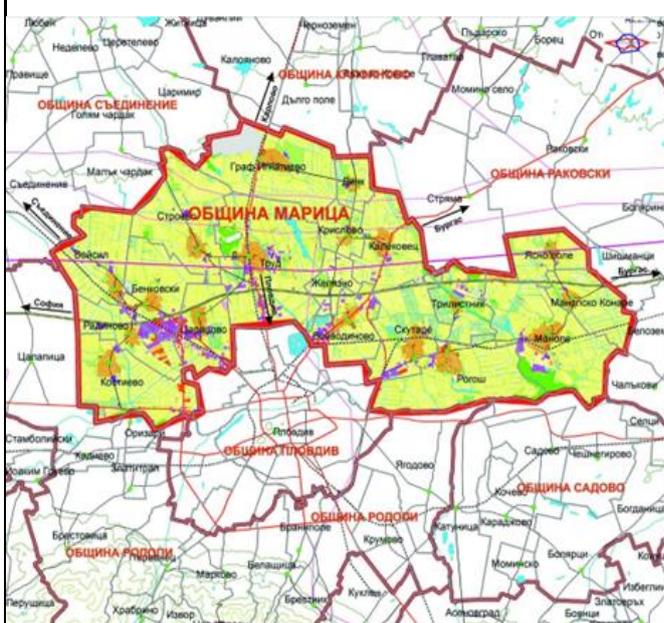
Приложение № 2 към Условията за кандидатстване

СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР (ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ЕЛЕМЕНТИ) шрифт Times New Roman 12, междуредие 1,15																														
1. Географски район и население, обхванати от стратегията за ВОМР (не повече от 2 страници)																														
1.1. Информация за територията и населението на МИГ:																														
<i>- Списък на общините, обхванати от МИГ;</i>	Община Марица, обл. Пловдив																													
<i>- Списък на населените места, обхванати от МИГ;</i>	МИГ- Община Марица включва територията и населението на 19 села, а именно: Бенковски, Войводиново, Войсил, Граф Игнатиево, Динк, Желязно, Калековец, Костиево, Крислово, Маноле, Манолско Конаре, Радиново, Рогош, Скуtare, Строево, Трилистник, Труд, Царацово, Ясно поле																													
<i>- Брой жители на населените места, обхванати от МИГ.</i>	<p>Към 31.12.2020 г. общото население, живеещо на територията на МИГ-Община Марица е 32 371 жители. Относителният дял на мъжете от общото население е 49.78%, а на жените – 50.22%. На територията има седем населени места с население над 2000 жители (36.8%), а две от тях са с население над 3000 жители (с. Труд – 4084 жители и с. Рогош – 3151 жители). С население под 1000 жители са седем населени места, като само с. Желязно е с население под 500 жители. Тази демографска картина характеризира територията на МИГ, като жизнена територия с висок демографски потенциал. Информация за всяко населено място е показана в таблицата.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th rowspan="2" style="text-align: left;">Населено място</th> <th colspan="3" style="text-align: center;">Население към 31.12.2020г.</th> </tr> <tr> <th style="text-align: center;">Общо</th> <th style="text-align: center;">Мъже</th> <th style="text-align: center;">Жени</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Община Марица</td> <td style="text-align: center;">32371</td> <td style="text-align: center;">16115</td> <td style="text-align: center;">16256</td> </tr> <tr> <td>с. Бенковски</td> <td style="text-align: center;">1422</td> <td style="text-align: center;">706</td> <td style="text-align: center;">716</td> </tr> <tr> <td>с. Войводиново</td> <td style="text-align: center;">2103</td> <td style="text-align: center;">1054</td> <td style="text-align: center;">1049</td> </tr> <tr> <td>с. Войсил</td> <td style="text-align: center;">1158</td> <td style="text-align: center;">577</td> <td style="text-align: center;">581</td> </tr> <tr> <td>с. Граф Игнатиево</td> <td style="text-align: center;">1835</td> <td style="text-align: center;">926</td> <td style="text-align: center;">909</td> </tr> </tbody> </table>			Населено място	Население към 31.12.2020г.			Общо	Мъже	Жени	Община Марица	32371	16115	16256	с. Бенковски	1422	706	716	с. Войводиново	2103	1054	1049	с. Войсил	1158	577	581	с. Граф Игнатиево	1835	926	909
Населено място	Население към 31.12.2020г.																													
	Общо	Мъже	Жени																											
Община Марица	32371	16115	16256																											
с. Бенковски	1422	706	716																											
с. Войводиново	2103	1054	1049																											
с. Войсил	1158	577	581																											
с. Граф Игнатиево	1835	926	909																											

	с. Динк	959	492	467
	с. Желязно	394	203	191
	с. Калековец	2565	1315	1250
	с. Костиево	1877	965	912
	с. Крислово	709	348	361
	с. Маноле	2773	1353	1420
	с. Манолско Конаре	763	383	380
	с. Радиново	813	405	408
	с. Рогош	3151	1616	1535
	с. Скуtare	2576	1246	1330
	с. Строево	1611	785	826
	с. Трилистник	824	416	408
	с. Труд	4084	1975	2109
	с. Царацово	2119	1036	1083
	с. Ясно поле	635	314	321

1.2. Описание на географския район и карта на територията, обхваната от МИГ:

Община Марица е съставна община на област Пловдив, Южен централен район за планиране от ниво 2. Административният център е извън територията на общината и се намира в град Пловдив. Географски общината е разположена в централната част на областта с площ 342.657 км² и съставлява 5.72% от територията ѝ.

Територията на МИГ-Община Марица попада в пределите на Горнотракийската низина и релефът е изключително равнинен с денивелация от 64 м. Максималната ѝ височина се намира в крайния северозапад – 207.1 м, северозападно от село Строево, а минималната – 143 м, разположена в

коритото на река Марица, югоизточно от село Маноле. В Горнотракийската низина климатът е умерено горещ, засушлив до много засушлив. Зимата е сравнително мека, годишната амплитуда на температурата на въздуха – малка, вътрешногодишното разпределение на валежите е с два максимума през май-юни и ноември и два минимума през август и февруари. През територията на МИГ-Община Марица минават 5 основни реки: Марица, Потока, Пясъчник, Стряма и Сребра. Общата площ на речните корита е 285 ха.

Почвите в общинската територия са с високи качества и висока продуктивност и представляват най-ценния природен ресурс. Подходящи са за всички култури – зърнени, фуражни, технически, зеленчукови, овощни градини, лозя, пасища, ливади. Специфични за тази територия са оризищата и оризопроизводството.

2. Описание на процеса на участие на общността в разработване на стратегията: (не повече от 3 страници)

2.1. Описание на процеса - проведени срещи, семинари, конференции, обучения, обществени обсъждания с местната общност и описание на съответствието на стратегията с Интегрираната/ите териториална/и стратегия/и за развитие на региона/ите от ниво 2:

СНЦ „МИГ-община Марица“ като бенефициент по договор №РД50-58/20.03.2023г., сключен между СНЦ „МИГ-община Марица“ и МЗХ-УО по подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ от ПРСР 2014 – 2020 г., организира и проведе 13 събития на територията на община „Марица“ с над 190 представители на основните сектори и групите на заинтересованите страни. Процесът по подготовка на СВОМР на територията на община Марица стартира с дейности по обучения и информиране:

В периода 29-31.05.2023г. в селата Труд, Войводиново и Бенковски бяха проведени 3 едnodневни информационни срещи. В тях участие взеха 33 представители на местната общност от различни сектори и заинтересовани страни от територията на община „Марица“. По време на срещите сред местното население беше популяризиран процеса по разработване на СВОМР за периода 2023-2027г.

На 19.06.2023г. беше проведена едnodневна информационна среща с представители на институции в сектор образование и обучение на територията на община „Марица“, като участниците беше представена информацията относно възможностите за включване на мерки от програма „Образование“ в стратегиите за ВОМР за периода 2023-2027г.

В периода 07-09.08.2023г. в селата Калековец, Маноле и Костиево бяха проведени и 3 едnodневни обучения за екипа на МИГ и местни лидери. Проведените обучения допринесоха за повишаване на капацитета за прилагане на подхода ВОМР и мотивиране за участие в процеса по разработване на Стратегията. Пред участниците беше представена актуалната нормативна база, която касае процеса по разработване на СВОМР. Беше акцентирано и върху ролята и мястото на местните лидери в процеса на местното развитие чрез разработване и изпълнение на Стратегия за ВОМР. Участие в обученията взеха екипа на МИГ и 36 местни лидери, представители на различни сектори и заинтересовани страни от територията на община „Марица“.

В периода на изпълнение на подготвителните дейности за осигуряване на максимална публичност бяха реализирани 10 бр. публикации в местна преса. Чрез публикациите беше предоставяна информация за проекта и беше популяризиран процеса по разработване на СВОМР пред местната общност. Актуална информация за проекта беше публикувана и на интернет страницата на МИГ-а: www.leader-maritsa.eu, както и на фейсбук страницата на сдружението „Местна инициативна група - Община Марица“.

В рамките на описаните информационни мероприятия се постигна широко обществено информиране на всички заинтересовани страни, които имаха възможност да получат подробна информация за прилагането на подхода ЛИДЕР/ВОМР през периода 2023-2027г. Чрез проведените информационни срещи и обучения местната общност беше подготвена за последващото и активно включване в процеса по разработване на СВОМР.

По проекта бяха реализирани следните дейности по включване на местната общност в процеса на изработване и консултиране на СВОМР:

В периода 10-11.08.2023г. в селата, Желязно, Крислово и Строево бяха проведени 3 еднодневни работни срещи за консултиране с местната общност. В работните срещи участие взеха 37 представители на местната общност от различни сектори и заинтересовани страни от територията на община „Марица“. По време на срещите пред присъстващите бяха представени и обсъдени изготвените анализи в резултат на изпълнение на проектът по подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“. Консултирани с местната общност бяха изведената в анализите актуална социално-икономическа ситуация на територията на община „Марица“ и идентифицираните основни групи и специфични групи заинтересовани страни на територията на община „Марица“ като основа за разработване на СВОМР за периода 2023-2027г., отразяваща в най-голяма степен посочените от местната общност приоритети за развитие.

В периода 29-30.08.2023г. в селата Скutare, Рогош и Царацово бяха проведени и 3 еднодневни информационни срещи за обществено обсъждане и консултиране на СВОМР с местната общност. Проведените срещи дадоха възможност разработената Стратегия да бъде обсъдена и съгласувана със заинтересованите страни на територията и да бъдат взети предвид техните предложения, становища или възражения. Участие в срещите взеха 60 представители на местната общност от различни сектори и заинтересовани страни от територията на община „Марица“.

В процеса по консултиране на СВОМР с местната общност бяха взети предвид и постъпили предложения и становища в офиса на МИГ от представители на различни заинтересовани страни, включително младежи и специфични уязвими групи.

В периода на обявения прием по процедура BG06AFSP001-1.001, предвид факта, че след проведените обсъждания и консултации в рамките на подготвителната мярка е изминал значителен период от време и с цел осигуряване на максимална публичност на процеса, са проведени и допълнителни срещи с местната общност за консултиране и обсъждане на стратегията за ВОМР, на които присъстваха 38 представители на заинтересованите страни.

Така при реализиране на процеса по разработване на стратегия за местно развитие е осигурена възможност за включване на всички заинтересовани лица от територията на МИГ-община „Марица“. Изработената стратегия е съобразена със спецификите на територията и отразява потребностите на местната общност.

Дефинираните цели и приоритети на стратегията съответстват на разработената Интегрирана териториална стратегия за развитие на Южен централен район за планиране за периода 2021-2027 г. (ИТСРЮЦР), като покриват, допълват и описват стратегическите подходи и визията за развитие: „Южен централен регион – привлекателно място за живеене, бизнес и туризъм, с добри условия за комуникация и съхранено природно и културно наследство“.

Целите и приоритети, които СВОМР си поставя са в унисон с Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025г., Стратегията „Европа 2030“ и Националната програма за развитие „България 2030“. Постигането на целите и приоритетите е изцяло обусловено от местните потенциали, подробно обследвани в проучването и анализа на територията.

2.2. Групи/сектори заинтересовани лица, участвали в процеса на съгласуване на стратегията:

В резултат на проведено проучване в рамките на подготвителната мярка на територията на МИГ–община Марица са идентифицирани следните основни групи в трите сектора – публичен, стопански и граждански.

Публичен сектор

Основна заинтересована страна/група, представител на публичния сектор на територията е местната власт в лицето на община Марица. В тази заинтересована страна/група се дефинират следните представители - Общински съвет на община Марица; избираеми представители на местна власт - кметове на община „Марица“ и населени места; служители в общинска администрация Марица.

Освен представители на местната власт, към публичния сектор се отнасят и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити и други бюджетни звена на територията на община Марица. Относително висока тежест в тази заинтересована страна група имат образователните институции, като училищата на територията на МИГ и детските градини.

На територията на МИГ–община Марица няма идентифицирани представители на централна власт, които да са демонстрирали пряк интерес за включване, както и оценка, че ще бъдат облагодетелствани или подложени на неблагоприятно въздействие в следствие на прилагането на СВOMP. Седалището на деконцентрираните структури е предимно в гр. Пловдив, където се намира и административния център на община Марица.

Стопански сектор

Територията на МИГ–община Марица е уникална по своя характер и представителство. Стопанският сектор е силно развит. Тук са локирани производствени мощности на много предприятия, които са част от индустриална зона „Тракия“. В края на 2021 г. тук са регистрирани 1345 предприятия, като десетки от тях са средни и големи. Отделно от тях функционират и много фирми, които имат за седалище община Пловдив, но техният бизнес е на територията на община Марица.

Основните заинтересовани страни/групи в рамките на стопанския сектор, идентифицирани при извършения анализ са:

- Представителите на бизнеса в сферата на производство и преработка. Тази заинтересована страна включва следните представители: търговски дружества, ЕТ, ИЗ Тракия
- Представители на бизнеса в сферата на земеделието. Тази заинтересована страна включва земеделски производители - физически лица, фирми, земеделски кооперации, преработвателни предприятия
- Представители на бизнеса в търговията и услугите, вкл. туризъм. Тази заинтересована страна е относително най-голямата в стопанския сектор. Към нея се включват места за настаняване и заведения за хранене, козметични, авто-ремонтни, финансово-счетоводни и други услуги.

Нестопански/граждански сектор

Условно, заинтересованите страни/групи в нестопанския сектор на територията могат да бъдат сведени до две:

- Културни институции и лица. В тази група най-голямо представителство имат читалищата, творчески и самодейни състави, групи за фолклор и запазване на традиции.
- Социална сфера, спорт и местно развитие. Тази заинтересована страна/група е представена от микс от страни/ организации и лица, които имат своето място в местното развитие и евентуални техни действия е възможно да бъдат финансово подкрепени от СВOMP. Конкретните представители в тази група са спортните клубове, НПО за местно развитие, както и неформализирани граждански групи и лица.

Заинтересованите страни в гражданския сектор имат различна степен на представителство, което е предопределено от техния обхват и активност. С най-широко представителство сред

местната общност са заинтересованите лица в културната сфера и по-малко сред останалите заинтересовани страни.

Всички тези заинтересовани страни/групи са били въввлечени в дейностите в рамките на подготвителната мярка за разработване на СВОМР. Те са участвали в провежданите информационни срещи и обучения, както и при проведените три обществени обсъждания на територията на МИГ, а в следствие и в допълнителните срещи за консултиране и обсъждане на стратегията в периода на обявения прием по процедура BG06AFSP001-1.001 (информация е налична в списъците на участвалите в събитията лица). В рамките на целия процес по включване на местната общност в създаването на Стратегията за ВОМР са обхванати 100% от идентифицираните групи заинтересовани страни на територията.

3. Анализ на нуждите и потенциала за развитие на територията: (не повече от 10 страници)

3.1. Описание на ситуацията на територията на МИГ към момента на кандидатстване:

Община Марица, чиято територия съвпада с тази на МИГ–община Марица е една от най-бурно развиващата се икономически община в страната през последните петнадесет години. Територията е привлякла огромни инвестиции, довели до изграждането на десетки предприятия, осигуряващи заетост на населението от много общини и области. Бързото и възходящо развитие на общината има безспорно своите предимства, но в същото време поставя и огромни предизвикателства пред социалното развитие и необходимостта от догонващо развитие на комуналната и инженерно-техническата инфраструктура на територията. Марица е община със специфичен профил – съставена само от села в периферията на север от гр. Пловдив и административен център, извън нейната територия – гр. Пловдив. Близостта на селата до гр. Пловдив ги прави привлекателни за живот, което предпоставя и наличието на множество села с голям брой население, някои от които сред най-големите в страната (Труд, Маноле, Рогош, Калековец, Скутаре). Това поставя редица предизвикателства и нужди от изграждане на базисна инфраструктура в населените места на територията на МИГ. Голяма част от предизвикателства са свързани със:

- Недостатъчно работна сила, включително невисоко квалифицирана, което възпрепятства развитието на микро и малки предприятия, които не могат да привлекат работна сила, отчасти защото не могат да предложат условията, които предлагат големите фирми;
- Привличането на инвестиции в местната икономика поражда нуждата от все повече и по-високо квалифициран човешки ресурс, което поражда необходимост от повишаване на качеството на образователните услуги и професионалната квалификация на работната сила;
- Техническата инфраструктура в селата не отговаря на броя и очакванията на местните жители. Населението очаква изградени канализационни мрежи, улици и тротоари, улично осветление, благоустроени места за отдих и развлечения, бази за спортни дейности и други;
- Развитие на земеделието на територията е съпътствано от редица проблеми, свързани със събиране, обработка, съхранение и пласмент на селскостопанската продукция.

- Кооперирането на производители, създаването на селскостопански логистичен център и други форми за споделено ползване би решило част от тези проблеми;
- Близостта на населените места до голям и развит градски център, какъвто е гр. Пловдив, създава условия за развитие на отделни форми на социално земеделие, например такива свързани с терапия, рекреация и приобщаване;
 - Шанс за местните производители, отново на базата на близостта до голям пазар на земеделски продукти, е възможността за организиране на къси вериги за доставки, които биха елиминирали голяма част от посредниците и повишили доходите от земеделска дейност;
 - Територията има потенциал за биологично земеделие, чиято продукция все повече се търси в големите градове и извън територията на страната. Развитието на интернет и възможността да се рекламира продукцията и се събират заявки от хора, предпочитащи здравословното хранене с чисти продукти, получени директно от стопанствата, благоприятства развитието и на малките ферми. Те обаче често срещат трудности при закупуване на машини и съоръжения;
 - Фирмите от сектора на услугите срещат трудности при осигуряването на средства за инвестиции в машини, оборудване и съвременни технологии. Това не позволява да се развие достатъчно местният пазар и жителите търсят да получават услуги от съседния голям град (Пловдив). Това води до оскъпяване на услугите за местното население. За преодоляването на тези недостатъци е необходимо да се подкрепят дейности, насочени към разширение и модернизация на малки фирми в сектора на услугите и преработката;
 - Необходимо е да бъде подкрепено създаването на среда за създаване на нови фирми (насърчаване на предприемачеството сред местните жители), които ще осигурят нови услуги за увеличаващото се население или ще бъдат поддоставчици на по-големите предприятия;
 - Опазването на чистотата на населените места на територията и създаването на култура на опазване е много важно за подобряване на техния облик. Наличието на големи дворове към къщите, които жителите обитават е предпоставка на генериране на зелени отпадъци в голям обем. Организирането на тяхното събиране и оползотворяване е предизвикателство пред местната власт, чието решение трябва да се търси посредством мерки за повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика и мониторинга на отпадъците, които са допустими по Програма „Околна среда“;
 - Необходимо е модернизация и технологизация на образователен процес - осигуряването на модерно оборудване и разнообразяване на методите на преподаване, внедряване на СТЕМ модели, трябва да засилят интереса на учениците към образователния процес в училищата, да подобрят качеството на преподаване и усвояване на знанията;
 - Потенциала на територията за развитие на културно-исторически и селски туризъм не е разработен, респективно валоризиран. Направени са стъпки за експониране на тракийско наследство, но е необходимо паралелно да се развият съпътстващи дейности и атракции, реклама и туристически маршрути, които ще задържат туристи на територията на общината;

- Грижите за хората в нужда трябва да продължат и да обхванат всички нуждаещи се, като това се превърне в системна услуга, ориентирана към конкретните потребности на хората, за да се чувстват като равнопоставена част от общността.

Резултатите от извършеното проучване на потребностите на местните заинтересовани страни, както и редицата проведени срещи и интервюта с техни представители, показват следните групи потребности:

Публичен сектор

Местна власт - кметове на кметства – изграждане на инфраструктура, свързана с осигуряване на основни услуги и подобряване на средата за обитаване – пътища, улици и тротоари, улично осветление, зелени площи, детски площадки и спортни площадки.

Училища – необходимост от подкрепа за:

- подобряване на качеството на материално техническата база;
- подобряване на достъпа до качествено образование за намаляване на отпадащите от образование деца и ученици;
- подкрепа за педагогически специалисти и непедagogически персонал за работа в мултикултурна среда

Нестопански/граждански сектор

Културни институции и лица - опазване на местното културно наследство, активизиране на културния живот, организиране на събития и обогатяване на празничния календар. Подобряване на материалната база на читалищата.

Социална сфера, спорт и местно развитие - дейности за опазване чистотата на околната среда, създаване на условия за спорт, подкрепа за дейности свързани с по-пълноценно прекарване на свободното време и личностно израстване;

Стопански сектор

Земеделски производители: инвестиции в нови съоръжения и технологии, развитие на допълнителни дейности към стопанството с оглед диверсификацията на доходите, подобряване на достъпа до пазара, повишаване на знанията и уменията на земеделските производители;

Бизнес в сферата на производството и преработката – инвестиции в иновации, нови съоръжения и технологии, квалификация на човешките ресурси, осигуряване на благоприятна работна среда, развитие на бизнес услуги и инфраструктура, благоприятна административна среда;

Бизнес в сферата на услугите – инвестиции в нови машини и обзавеждане, внедряване на нови технологии, нужда от квалифицирани човешки ресурси, осигуряване на благоприятна работна среда, развитие на бизнес услуги и инфраструктура, благоприятна административна среда.

3.2. Идентифицирани групи от заинтересовани от изпълнението на стратегията за ВОМР лица на територията на МИГ:

В резултат на проведено проучване в рамките на подготвителната мярка на територията на МИГ–Община Марица са идентифицирани следните основни заинтересовани страни/групи в трите сектора – публичен, стопански и нестопански/граждански:

Публичен сектор

Основна заинтересована страна/група, представител на публичния сектор на територията е местната власт в лицето на община Марица. В тази заинтересована група са идентифицирани следните ключови представители:

- Общински съвет на община Марица;
- Избираеми представители на местна власт - кметове на община „Марица“ и населени места;
- Служители в общинска администрация Марица.

Освен представители на местната власт, към публичния сектор се отнасят и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити и други бюджетни звена на територията на община Марица. Относително висока тежест в тази заинтересована страна група имат образователните институции, като училищата на територията на МИГ и детските градини.

На територията на МИГ–община Марица няма идентифицирани представители на централна власт, които да са демонстрирали пряк интерес за включване, както и оценка, че ще бъдат облагодетелствани или подложени на неблагоприятно въздействие в следствие на прилагането на СВОМР. Седалището на деконцентрираните структури е предимно в гр. Пловдив, където се намира и административния център на община Марица, който е извън териториалния обхват на МИГ - община Марица.

Стопански сектор

Територията на МИГ–община Марица е уникална по своя характер и представителство. Стопанският сектор е силно развит. Тук са локирани производствени мощности на много предприятия, които са част от индустриална зона „Тракия“. В края на 2021 г. тук са регистрирани 1345 предприятия, като десетки от тях са средни и големи. Отделно от тях функционират и много фирми, които имат за седалище община Пловдив, но техният бизнес е на територията на община Марица.

Основните заинтересовани страни/групи в рамките на стопанския сектор, идентифициране при извършения анализ са:

- Представителите на бизнеса в сферата на производство и преработка. Тази група се представлява от търговски дружества, ЕТ, ИЗ Тракия
- Представители на бизнеса в сферата на земеделието. Тази заинтересована страна/група включва земеделски производители - физически лица, фирми, земеделски кооперации, преработвателни предприятия
- Представители на бизнеса в търговията и услугите, вкл. туризъм. Тя е относително най-голямата заинтересована страна/група в стопанския сектор. Към нея се включват места за настаняване и заведения за хранене, козметични, авто-ремонтни, финансово-счетоводни и други услуги.

Нестопански/граждански сектор

Условно, заинтересованите страни/групи в нестопанския сектор на територията могат да бъдат сведени до две:

- Културни институции и лица. В тази група най-голяма тежест имат читалищата, творчески и самодейни състави, групи за фолклор и запазване на традиции.
- Социална сфера, спорт и местно развитие. Тази заинтересована страна е микс от организации и лица, които имат своето място в местното развитие и евентуални техни действия е възможно да бъдат финансово подкрепени от СВОМР. Конкретните представители в тази група са спортните клубове, НПО за местно развитие, както и неформализирани граждански групи и лица.

Групите заинтересовани страни в нестопанския/гражданския сектор имат различна степен на представителство, което е предопределено от техния обхват и активност. С най-широко представителство сред местната общност са групата в културната сфера и по-малко в останалите групи заинтересовани страни.

3.3. Наличие на уязвими и малцинствени групи на територията на МИГ и описание на техните потребности:

На територията на МИГ могат да се определят и други, т.нар. специфични заинтересовани страни/групи. Първата специфична заинтересована група е тази на младежите на територията, а втората е тази на уязвимите лица, които могат да бъдат класифицирани в две подгрупи – етнически малцинства, вкл. роми и хора с увреждания и възрастни хора.

Младежи

Според данните на НСИ, към края на 2021 г. на територията живеят 9387 души на възраст до 29 години, което съставлява 29.4% от общото население на територията. На възраст от 15 до 29 години са 4770 лица (младежи) или това са 14.96% от общото население и 50,82% от населението на възраст до 29 години. Тази възрастова група (младежи) има специфични потребности свързани, както със свободното време (спорт и развлечения) така и с възможности за професионално развитие и личностно израстване. Тези нужди ще бъдат отчетени при реализацията на Стратегията.

Възрастни и самотно живеещи възрастни хора

Според официални данни на НСИ, към 31.12.2021 г., населението над 65 години в община Марица е 6 728 души или 21.1% от общото население. От тях 23% са на 80 и повече години. Именно и поради това, тенденция през последните няколко години е нарастването на дела на самотно живеещи възрастни хора. На територията на община Марица в много от селата непрекъснато се увеличава броя на самотните възрастни хора. Независимо от усилията на Община Марица и реализацията на няколко проекта, към настоящия момент няма възможност за задоволяване на ежедневни здравни и рехабилитационни потребности на всички самотни възрастни лица, които се нуждаят от подкрепа и обгрижване.

Хора с увреждания

Населението на 16 и повече години с признат ТЕЛК/НЕЛК на трайно намалена работоспособност (3054 души) представлява 11.4% от общото население в тази възрастова група. Степента на увреждане за 22% от тях е над 90%, докато делът на лицата със степен на увреждане между 50 и 90% е 68%. Останалите са със степен на увреждане до 50%. Към тази специфична група се допълва и населението в пенсионна възраст (65+), което има сходни потребности, които се свеждат до подкрепа и предоставяне на специфични социални услуги. Делът на това население е 21% от цялото население на територията, като само на лицата над 80 години, този дял е 23% от възрастните хора.

Основните проблеми на тази уязвима група са:

- недостиг на здравни услуги и рехабилитация;
- липса на специализиран транспорт от селата към областния център, където се изпълнява услугата, а оттам и ограничен достъп на живеещите в селата до качествени здравни и рехабилитационни услуги;
- изолация на пазара на труда;
- ниски доходи на лицата и техните семейства;
- социална изолация в общността;
- липса на подкрепа за семейството;
- недостъпна архитектурна среда.

Етнически малцинства, вкл. роми

По информация от НСИ (Национално преброяване на населението и жилищния фонд, 2021), 2880 лица са декларирали етническа принадлежност, различна от българска, което представлява 9% от населението на територията. От тях 63% са се самоопределили като роми (1816 лица), а 33% представители на турска етническа група. Представители на етнически общности, различни от българската има във всички населени места, но в някои от тях този дял е много висок (с. Динк, с. Маноле, с. Калековец и др.).

Тяхното активно участие на пазара на труда е трудно, защото голяма част от тях нямат образование и квалификация, а и не изпитват особено желание да я получат. Липсата на квалификация и професионален опит предопределят и ниското заплащане на тези, които все пак работят. Изградена е култура за получаването на социални помощи, вместо ниско заплащане за нискоквалифициран труд. Основните проблеми на ромската общност, според експерти, могат да се концентрират до следните:

- Липса на качествено и общодостъпно образование
- Ниска здравна култура
- Закостенели традиции и общностна среда

Експерти твърдят, че около 32% от ромските деца отпадат от училище като важна причина за това са ромските традиции за ранни бракове и раждания. Приобщаването на ромите изисква и решаването на друг сериозен проблем на тази общност – тежките битови условия.

3.4. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите на територията на МИГ:

На базата на направения анализ и факторите, въздействащи на развитието, са идентифицирани редица силни и слаби страни на територията на МИГ-Община Марица, като са очертани и благоприятните възможности и потенциалните заплахы, породени от въздействието на външната среда. Изводите за състоянието и тенденциите за развитието, както и потенциалът

на социално-икономическите дадености на територията на МИГ-Община Марица са отчетени при изготвянето на SWOT анализа на територията. SWOT анализът на МИГ-Община Марица е изготвен на базата на анкетно проучване, проведено на територията на МИГ и отразява вижданията на местната общност.

Силни страни	Слаби страни
<ul style="list-style-type: none"> • Територия с равнинен релеф и умерено горещ климат, характерен с мека зима • Наличие на високоплодородни земи в добро екологично състояние • Наличие на водни ресурси • Атмосферен въздух без констатирани превишения на допустимите норми за емисии • Добро екологично и химично състояние на водите • Всички населени места са водоснабдени и 100% свързани към водоснабдителната мрежа • 100% подменени водопроводи в село Граф Игнатиево • Наличие на ПСОВ в селата Бенковски и Трилистник • 100% обхваната територия със сметосъбиране и сметоизвозване • Членство в РСУО Пловдив • Въведени системи за събиране и транспортиране на битовите отпадъци, растителни отпадъци, разделно събиране на отпадъци от опаковки, негодни за употреба батерии и акумулатори и излязло от употреба електрическо и електронно оборудване • Наличие на защитени територии и зони • Съхранено биологично разнообразие • Няма установени случаи за заустване на отпадъчни води в подземните води • Богато материално и нематериално културно наследство 	<ul style="list-style-type: none"> • Отрицателен естествен прираст, ниски нива на демографско заместване • Вътрешни неравенства на територията по социално-икономически и инфраструктурни показатели • Висок дял на населението над 65-годишна възраст • Лоши технически характеристики на уличната мрежа • Лоши технически характеристики на общинската пътна мрежа • Амортизирана водопроводна мрежа • Високи нива на загуба на вода • Неизградена (във всички населени места) канализационна мрежа • Недостатъчно изградена инфраструктура за третиране на отпадни води • Слабо развит туристически сектор и липса на развитие на алтернативни форми на туризъм • Недобра пътна комуникация между различните населени места на територията • Слабо развита зелена система в населените места и неоползотворен потенциал за изграждане на места за отдих и туризъм • Ограничен брой на гимназиални паралелки и професионални училища на територията • Седалищата на общинската администрация и общинския съвет са извън населените места

• Наличие на читалища във всички населени места с библиотечен фонд, самодейни колективи, клубове, ателиета и културно-просветна дейност• Наличие на етнографски и историко-етнографски експозиции в няколко читалища• Богат културен календар• Наличие на спортни клубове• Наличие на спортна инфраструктура• Развити основни видове спорт• Наличие на конни бази• Развит спортен лов и риболов• Наличие на 4 промишлени зони• Добре развита преработваща промишленост• Наличие на средни и големи предприятия с модерни технологии и оборудване• Добре разгърната мрежа от микро и малки предприятия• Позитивна тенденция на увеличение на броя на нефинансовите предприятия• Висок дял на преработващата промишленост в местната икономика• Положителни стойности на темповете на развитие на икономиката• Добре развито селско стопанство с високодобивно растениевъдство. Наличие на големи площи с овощни дървета. Развито животновъдство.• Добро демографско развитие и слабо обезлюдяване на населените места• Висока трудова заетост• Ниски равнища на безработица• Наличие на извънболнични заведения• Наличие на лекари и лекари по дентална медицина• Наличие на аптеки	• Слабо представяне на учениците след 7 клас на националното външно оценяване, особено по математика• Недобро състояние на спортната инфраструктура• Слабо проучени археологически обекти• Недостатъчно разгърнат потенциал на находището с минерална вода• Недостатъчно големи площи с гори, ниска лесистост• Липса на пречиствателни станции за питейни води във всички населени места с изключение на тази в село Граф Игнатиево• Сравнително висок интензитет на емисиите от транспорт• Недостиг на финансов ресурс за ремонт на читалища и подмяна на обзавеждане и осигуряване на съвременно оборудване• Намаляване на общата площ на земеделските земи• Голям дял на трудовите мигранти в общия брой на заетите лица• Почти половината от учащите учат в друго населено място• Голям дял на населението с основно, начално или по-ниско образование• Наличие на неграмотни лица• Висок дял на учениците от ромска етническа общност в училищата в някои населени места• Голям дял на безработните на възраст над 55 години• Голям дял на безработните жени• Голям дял на регистрираните над 2 пъти безработни• Липса на болнични заведения на територията• Голям брой население на 1 лекар и на 1 аптека

<ul style="list-style-type: none"> • Наличие на мрежа от детски градини и осигурено предучилищно образование • Наличие на мрежа от общообразователни училища • Осигурен транспорт за мобилните учащи се • Увеличаване на дялът на жителите с висше образование • Високи нива на грамотност • Предоставяне на социални услуги и грижи за населението • Сравнително добре развита енергийна система • Добре развита транспортна инфраструктура – железопътна и пътища • Благоприятно местоположение до транспортни трасета – автомобилни, железопътни и въздушни • Непосредствена близост до областния център с възможност за ползване на неговите услуги 	<ul style="list-style-type: none"> • Голям брой население с признат ТЕЛК/НЕЛК и с трайно намалена трудоспособност
Възможности	Заплахи
<ul style="list-style-type: none"> • Предефиниране на целите, методите и резултатите от образование, квалификация и преквалификация, учене през целия живот с оглед изискванията на пазара на труда • Развитие и модернизиране на селското стопанство и превръщането му в важен отрасъл в икономиката • Възстановяване на поливни площи и/или изграждане на нови • Активно използване на партньорство между общините и публично-частните партньорства • Развитие на работната сила и ефективна реализация на трудовия потенциал на населението • Привличане на преки чуждестранни инвестиции 	<ul style="list-style-type: none"> • Продължаващо негативно развитие на демографските процеси и външна миграция на млади хора, обезлюдяване на населени места • Изтичане на квалифицирана работна сила от територията • Задълбочаване на териториалните диспропорции в заетостта и доходите, в качеството на живота • Липса на образована и квалифицирана работна сила • Забавяне на реализацията на значими инфраструктурни проекти • Природни рискове и неблагоприятно влияние на климатичните промени • Външни условия с негативно въздействие; • Войната в Украйна

<ul style="list-style-type: none">• Развитие на овощарството и зеленчукопроизводството в помощ на хранително-вкусовата промишленост и ресторантьорството• Развитие на форми на алтернативен туризъм• Подобряване на условията и услугите за развитие на туризма – места за настаняване, хранене и забавления• Извършване на дейности за стартиране на проучване на археологическите обекти• Ремонт и консервация на културно-историческото наследство• Създаване на зелени площи и места за отдих и туризъм на открито• Подобряване на съществуващите и включване на нови публични услуги за местното население• Квалификация и/или преквалификация на безработните и лицата с основно, начално или по-ниско образование съгласно нуждите на бизнеса• Подобряване квалификацията на педагогическия персонал за работа в мултикултурна среда• Подобряване на уличната мрежа• Подобряване на общинската пътна мрежа• Подобряване на техническата инфраструктура в населените места и условията на живот на населението	<ul style="list-style-type: none">• Промяна в установения световен ред и приоритетно финансиране на дейности за отбрана, вместо развитие
---	--

4. Цели на стратегията, включително измерими целеви стойности за резултатите, и съответните планирани действия: (не повече от 10 страници)

4.1. Цели на стратегията и приоритети за развитие на територията:

Стратегическа рамка на СВOMP е изведена на базата на резултатите от извършения социално-икономически анализ, включително определените силни и слаби страни и прогнозираните влияния на външните фактори – възможности и заплахи за територията, дефинирани при проведения SWOT анализ. При формулирането на целите са отчетни (във възможната степен)

и идентифицираните потребности на местните заинтересовани страни, съобразявайки се с допустимите финансови ресурси, с които може да се обезпечи изпълнението на мерките. Отчитайки именно местните потребности и специфики, изведената политика за местно развитие през периода 2023 -2027 г. ще разчита на допълващо финансиране от повече от един фонд. Стратегията предвижда допълващо финансиране от програмите по чл. 9, ал.1 от ПМС №494/2024 г., което е заявено със съответното приложение към Стратегията.

Стратегията за ВОМР на МИГ–Община Марица е фокусирана и конкретна и ясно показва избраната посока на развитие на общината и съответните сфери, към които приоритетно да бъдат насочени усилията и основната част от инвестициите. Поради тази причина са определени ограничен брой ключови приоритети, които отразяват избрания фокус и специфика на развитие.

Поставените цели и приоритети напълно отговарят на политиката за регионалното развитие, определена в **Плана за интегрирано развитие на община Марица, 2021г.-2027г.** Те хармонизират на визията на територията *„Община Марица – жива и процъфтяваща самоуправляваща се териториална общност, с ресурси и потенциали за устойчиво интегрирано и комплексно развитие, с подобрена селищна среда и съхранена природа, привлекателно място за живеене и развитие на бизнес“*. Приоритетите на ПИРО са рамката в която в много голяма степен се вписват приоритетите на СВОМР на МИГ–Община Марица. Тези приоритети са: Приоритет 1: Подобрена природна и селищна среда, предлагаща условия за качествен жизнен цикъл – обитаване, труд, обслужване, отдих на населението; Приоритет 2: Съхраняване на човешкия потенциал и подобряване на публичните услуги на населението; Приоритет 3: Балансиран, устойчив растеж чрез привличане на нови свежи инвестиции за утвърждаване на водещите функции на комплекс от икономически дейности в трите сектора на местната икономика; Приоритет 4: Създаване на условия за по-добра свързаност и намаляване на териториалните диспропорции.

Сред специфичните цели, поставени пред общината в ПИРО са икономическо развитие, насърчаване на предприемачеството, селското стопанство, в това число повишаване на производителността и конкурентоспособността, иновации и подобряване на инфраструктурата, развитие на селското стопанство, подпомагане на зеленчукопроизводството, овощарството, животновъдството. Поставена е цел за социалното развитие, за преодоляване на инфраструктурни проблеми и териториалното сътрудничество.

Дефинираните цели и приоритети съответстват на разработената **Интегрирана териториална стратегия за развитие на Южен централен район за планиране за периода 2021-2027 г.** (ИТСРЮЦР), като покриват, допълват и описват стратегическите подходи и визията за развитие: *„Южен централен регион – привлекателно място за живеене, бизнес и туризъм, с подобри условия за комуникация и съхранено природно и културно наследство“*.

Целите и приоритети, които СВОМР си поставя са в унисон с **Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025г., Стратегията „Европа 2030“ и Националната програма за развитие „България 2030“**. Постигането на целите и приоритетите е изцяло обусловено от местните потенциали, подробно обследвани в проучването и анализа на територията.

Отчитайки нагласите на местната общност и цялостната стратегическа рамка, включително и ключовите области на развитието, определени в **Стратегическия план за развитието на**

земеделието и селските райони на Р България за периода 2023-2027, са определени основната цел на Стратегията за ВОМР, приоритетите за развитие и специфичните цели.

ОСНОВНА ЦЕЛ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА ВОДЕНО ОТ ОБЩНОСТИТЕ МЕСТНО РАЗВИТИЕ: *Динамично социално-икономическо развитие на територията на МИГ-община Марица, посредством стимулиране на местната икономика, подобряване на условията за живот и подкрепа за приобщаваща социална среда.*

ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ-ОБЩИНА МАРИЦА:

Приоритет 1. Подобряване качеството на живот и условията за бизнес.

Приоритет 2. Икономическо развитие, насърчаване на предприемачеството в неземеделски дейности и селското стопанство.

Приоритет 3. Подобряване качеството на човешките ресурси и социалната среда

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА ВОМР:

В Стратегията за ВОМР на МИГ-Община Марица в рамките на трите приоритета се определят седем специфични цели:

Приоритет 1 „Подобряване качеството на живот и условията за бизнес“ включва дейности и инвестиции за подобряване на техническата инфраструктура и достъпа на населението до основни услуги, опазване и възстановяване на местното културно наследство, включително нематериалното наследство, опазване на околната среда, стимулиране на местните партньорства и международното сътрудничество.

Специфична цел 1.1 *Подобряване облика на населените места на територията, достъпа до основни услуги за местното население и опазване на чистотата на населените места.* Специфичната цел адресира потребности, свързани с подобряване на качеството на публичната инфраструктура, която изостава чувствително от равнището на икономическото развитие на територията на МИГ. Достъпът до основни услуги, чистотата и облика на населените места, (които са в непосредствена близост до град Пловдив и генерират интерес като резидентни зони), не отговарят на очакванията на живеещите на територията. Ефективното управление на отпадъците, особено „зелените“ е много важно за територията. Особеностите на териториално-селищното устройство, наличието на форми на земеделски стопанства в личните дворове на жителите на селата са предпоставка за генерирането на значим по количество биоразградим отпадък. Увеличаването на информираността на жителите за форми и начини за минимизиране на тези отпадъци ще доведе до намаляване на количествата генериран отпадък, респективно намаляване на натиска за неговото извозване и депониране.

За цялостно постигане на тази цел е необходимо допълващо финансиране от програмите по чл. 9, ал.1 от ПМС №494/2024 г., което е заявено със съответното приложение към Стратегията.

Специфична цел 1.2 *Опазване на материалното и нематериалното културно наследство на територията, като фактор за съхраняване на местната идентичност.* Територията притежава потенциал в областта на културното наследство, който е слабо разкрит и недостатъчно експониран. На територията има много населени места с голям брой население, които имат потребности от по-активен социален и културен живот. Читалищата са единствените културни центрове на територията, които работят в тази насока. Опазването на местната идентичност е необходимост, която е идентифицирана в проведените проучвания и е определена като важна за устойчивото развитие на територията.

Специфична цел 1.3 Създаване и развиване на устойчиви партньорства с местни инициативни групи на територията на страната и ЕС. Създаването на активни партньорства с други територии и МИГ, както и ефективното управление на изпълнението на СВOMP са от изключителна важност за успешната реализация на Стратегията на МИГ.

Приоритет 2 „Икономическо развитие, насърчаване на предприемачеството в неземеделски дейности и селското стопанство“ е насочен към реализацията на дейности, които стимулират конкурентоспособни и устойчиви икономически дейности, насърчаване на предприемачеството, въвеждане на нови технологии, развитие на ефективно земеделието, диверсификация на икономиката на територията, развитие на сектора на услугите и насърчаване на заетостта.

Специфична цел 2.1 Подпомагане на модернизацията, цифровизацията и въвеждането на иновации в земеделското производство и преработката на селскостопански продукти. Модернизацията на земеделските стопанства, използвайки нови технологии, модерни процеси на управление и иновации са в основата на повишената конкурентоспособност, както на земеделските стопанства така и на преработвателите на земеделската продукция.

Специфична цел 2.2 Подпомагане на нови и съществуващи неземеделски предприятия за повишаване на конкурентоспособността и въвеждане на иновации, диверсификация и развитие на услуги. Подкрепата за развитието на дребния бизнес, предимно в сферата на услугите е важно за създаването на по привлекателна среда за живеене, където на място ще могат да се получават ежедневни битови услуги и услуги свързани със свободното време и отдиха на населението. Такива услуги към момента се получават в гр. Пловдив (предимно) и това е свързано с допълнителни разходи и време за жителите. Освен това, тази специфична цел адресира потребности и на малкия и среден бизнес на територията в производствения сектор. Наличието на десетки малки и средни фирми в зоните за икономическо развитие предпоставя сравнително висока степен на индустриално развитие на територията. Те са предимно производствени предприятия и техните нужди са свързани с необходимостта от внедряване на иновативни решения, както за оптимизация на производствения процес, така и за намаляване на енергийните разходи и разходите за материали. За цялостно постигане на тази цел е необходимо допълващо финансиране от програмите по чл. 9, ал.1 от ПМС №494/2024 г., което е заявено със съответното приложение към Стратегията.

Приоритет 3 „Подобряване качеството на човешките ресурси и социалната среда“, включва дейности насочени към подобряване на достъпа до образователни и социални услуги, включва дейности за повишаване капацитета на местните лидери на територията на МИГ–община Марица, младите хора и уязвимите групи.

Специфична цел 3.1 Подобряване достъпа на населението до социални и здравни услуги и услуги, свързани със спорта и отдиха. Възможността за подобряването на достъпа до социални и здравни услуги е важна предпоставка за подобряване качеството на живот на територията и повишаване на нейната привлекателност.

Специфична цел 3.2 Подобряване качеството на човешките ресурси, развитието на умения сред местните лидери и социално-икономическата интеграция на уязвими групи на територията на МИГ–община Марица. Дефицитът на трудови ресурси е проблем, който е ясно артикулиран от бизнеса на територията. Макар, че се привличат трудови ресурси от съседни области, те не са достатъчни. От друга страна е налице контингент от трайно незаети, немотивирани лица, които са извън пазара на труда и често са потребители на публични

ресурси под формата на участието им в различни социални мрежи. Тяхната реинтеграция на пазара на труда ще донесе съществени ползи за обществото като цяло.

За цялостно постигане на тази цел е необходимо допълващо финансиране от програмите по чл. 9, ал.1 от ПМС №494/2024 г., което е заявено със съответното приложение към Стратегията.

Хоризонтална цел (тема) на СВОМР на МИГ-Община Марица е „Създаване на предпоставки за постепенно преминаване към „смайт“ териториално развитие“. Такова развитие най-често е свързано с прилагането на концепцията за интелигентни селища (smart villages). Концепцията за интелигентни селища (smart villages) (КИС) е подход за интегрирано териториално развитие, определен като такъв в Регламент (ЕС) 2021/1060 и насърчаван за прилагане в селските райони от РЕГЛАМЕНТ(ЕС) 2021/2115 от 2 декември 2021 година за Стратегически планове по ОСП, както и от РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2021/1058 от 24 юни 2021 година относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд. КИС също така е в синхрон с Дългосрочна визия за селските райони в ЕС до 2040 година.

Прилагането на КИС е в отговор на търсенето на нови политики за развитието на територията, които да разглеждат свиването не само като проблем, а и като потенциална положителна възможност. Този подход "насоченост към справяне с кръга на упадъка" включва две взаимно задълбочаващи се тенденции: на първо място недостиг на работни места и устойчива стопанска дейност и на второ място незадоволителни и влошаващи се услуги. Или, подходът на развитието ще бъде да се приеме „свиването“ на територията и адаптирането и към икономическите и социални последици от това. Приемането на свиването следва да спомогне за преориентиране на политиките за развитие на територията и търсенето на други инвестиционни решения за развитие, насочени към по-екологосъобразни, с по малобройно население и намирането на нови иновативни решения, водещи до модернизиране на публичните услуги чрез по-цялостни, проактивни и местно ориентирани политики, в съответствие с реалностите на съвременето.

Това изисква координирани интервенции и планирана стратегическа координация на двата вида политики - както на тези ориентирани към растеж, така и на тези ориентирани към адаптация, специфично разработени в съответствие с местните условия.

Концепция за „интелигентни селища“ (в тесен смисъл) предполага развитие на екосистема, състояща се от различни елементи за подобряване на качеството на общностния живот и селската среда, в която участват различни заинтересовани страни като държавни и публични институции, бизнес организации, научни среди и представители на местната общност.

Идеята за „интелигентни селища“ ще се прилага на територията на МИГ–община Марица, основно чрез включване в Стратегията за местно развитие на дейност, свързана с разработването на концепция или концепции за интелигентно развитие за едно или повече от населените места на територията на МИГ, в които да се прилага този подход. Практическа реализация на концепцията ще се прилага и при отделни подходящи смайт решения, посредством осигурено финансиране, в рамките на възможностите и допустимостта по отделните мерки.

Концепцията за интелигентни селища на територията на МИГ-община Марица ще бъде изградена върху намеренията и действията на местните общности в селата (едно или повече) за социално-икономическо развитие на основата на нововъзникващи технологии, включително социални и цифрови такива. Цел на тази концепция/и ще бъде да развие умения за електронна грамотност, достъп до електронно здравеопазване и др. основни услуги, иновативни решения

за екологични проблеми, приложение на кръговата икономика към селскостопанските отпадъци, насърчаване на местни продукти, подкрепени от технологии и информационни и комуникационни технологии (ИКТ), внедряване и пълноценно използване на интелигентни специализирани агро-хранителни проекти, туризъм и културни дейности и др.

МИГ планира да подпомага изграждането на мрежи и по целесъобразност сътрудничеството с други лица, действащи на местно и регионално равнище в рамките на действия за изграждане на капацитет на местните действащи лица. Такива дейности ще бъдат в обхвата на *Мярка „Дейности за сътрудничество и тяхната подготовка“*.

4.2. Измерими целеви стойности за резултатите (индикатори):

4.2.1. Индикатори за цялостното прилагане на стратегията за ВОМР – задължителни и специфични за МИГ:

Индикаторите, които МИГ ще прилага по подхода ВОМР за мерките, финансирани със средства от ЕСИФ, са два типа: задължителни индикатори и специфични за МИГ индикатори.

Вид	Индикатор	Мерна единица	Цел (2027)	Източник на информация
За резултат	R.37 „Нови работни места по подкрепените проекти“	брой	10	ИСУН 2020, Проектни предложения, отчети и доклади на МИГ;
	R.40 „Интелигентен икономически преход в селските райони: Брой на подкрепени стратегии за „умни села“	брой	1	
	R.41 „Свързани европейски селски райони: Дял на населението в селски-те райони, ползващо се от подобрения достъп до услуги и инфраструктура чрез инвестиции от ОСП“	%	40	
	R.0 Брой лица, включени в дейности по обучения, информационни срещи и семинари и други дейности, свързани с трансфер на знания	брой	120	
	Модернизирани земеделски стопанства в следствие на подкрепените проекти	брой	3	
	Модернизирани преработвателни предприятия	брой	1	
	Нови услуги/производства създадени на територията в следствие на подкрепените проекти	брой	2	
	Населени места с подобрен достъп до услуги	брой	5	
	Реализирани инициативи за опазване на културното наследство на територията	брой	5	
	Изходен	Брой проекти, финансирани по Стратегията	брой	
Брой информационни дейности/събития, проведени на територията на МИГ		брой	10	

4.2.2. Индикатори по мерки:

Индикатори по мярка „Инвестиции в земеделските стопанства“ (ЕЗФРСР)				
Вид	Индикатор	Мерна единица	Цел 2027	Източник на данни
За резултат	R.37 „Нови работни места по подкрепените проекти“	брой	2	ИСУН 2020, Проектни предложения, отчети и доклади на МИГ;
	Модернизирани земеделски стопанства в следствие на подкрепените проекти	брой	3	
Изходен	Брой проекти, финансирани по Стратегията	брой	3	
Индикатори по мярка „Инвестиции за преработка на селскостопански продукти“ (ЕЗФРСР)				
Вид	Индикатор	Мерна единица	Цел 2027	Източник на данни
За резултат	R.37 „Нови работни места по подкрепените проекти“	брой	1	ИСУН 2020, Проектни предложения, отчети и доклади на МИГ;
	Модернизирани преработвателни предприятия	брой	1	
Изходен	Брой проекти, финансирани по Стратегията	брой	1	
Индикатори по мярка „Инвестиции за неселскостопански дейности“ (ЕЗФРСР)				
Вид	Индикатор	Мерна единица	Цел 2027	Източник на данни
За резултат	R.37 „Нови работни места по подкрепените проекти“	брой	7	ИСУН 2020, Проектни предложения, отчети и доклади на МИГ;
	Нови услуги/производства създадени на територията в следствие на подкрепените проекти	брой	2	
Изходен	Брой проекти, финансирани по Стратегията	брой	6	

Индикатори по мярка „Инвестиции в основни услуги и дребна по мащаби инфраструктура“ (ЕЗФРСР)				
Вид	Индикатор	Мерна единица	Цел 2027	Източник на данни
За резултат	R.41 „Свързани европейски селски райони: Дял на населението в селски-те райони, ползващо се от подобрения достъп до услуги и инфраструктура чрез инвестиции от ОСП“	%	25	ИСУН 2020, Проектни предложения, отчети и доклади на МИГ;
	Населени места с подобрен достъп до услуги	брой	5	
Изходен	Брой проекти, финансирани по Стратегията	брой	7	
Индикатори по мярка „Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и подобряване на културното и природното наследство на селата, както и „смайт“ местно развитие“ (Регламент (ЕС) № 2021/2115)				
Вид	Индикатор	Мерна единица	Цел 2027	Източник на данни
За резултат	R.41 „Свързани европейски селски райони: Дял на населението в селски-те райони, ползващо се от подобрения достъп до услуги и инфраструктура чрез инвестиции от ОСП“	%	15	ИСУН 2020, Проектни предложения, отчети и доклади на МИГ;
	R.40 „Интелигентен икономически преход в селските райони: Брой на подкрепени стратегии за „умни села“	брой	1	
	Реализирани инициативи за опазване на културното наследство на територията	брой	5	
Изходен	Брой проекти, финансирани по Стратегията	брой	6	
Индикатори по мярка „Дейности за сътрудничество и тяхната подготовка“ (ЕЗФРСР)				
Вид	Индикатор	Мерна единица	Цел 2027	Източник на данни
За резултат	R.0 Брой лица, включени в дейности по обучения, информационни срещи и семинари и други дейности, свързани с трансфер на знания	брой	20	ИСУН 2020, Проектни предложения,

Изходен	Брой проекти, финансирани по Стратегията	брой	1	отчети и доклади на МИГ;
Индикатори по мярка „Управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране“ (ЕЗФРСР)				
Вид	Индикатор	Мерна единица	Цел 2027	Източник на данни
За резултат	R.0 Брой лица, включени в дейности по обучения, информационни срещи и семинари и други дейности, свързани с трансфер на знания	брой	100	Отчети и доклади на МИГ
Изходен	Брой информационни дейности/събития, проведени на територията на МИГ	брой	10	

Включените в СВOMP на МИГ- община Марица изходни индикатори са конкретни и измерими. Те отразяват планирания финансов ресурс по съответните мерки, което ги прави реалистични и изпълними в процеса на прилагане на СВOMP. Предложените изходни индикатори са в съответствие с целите, интервенциите/мерките и очакваните от изпълнението на стратегията резултати.

Предложените индикатори за резултат (общо за СВOMP и по-отделните мерки от нея) са логически свързани с целите на стратегията и по конкретно с нейните специфични цели в рамките на трите приоритетни области, които отразяват спецификите на територията на МИГ Марица.

Индикатори за резултат, логически обвързани с целите и интервенциите в рамките на Приоритет 1 „Подобряване качеството на живот и условията за бизнес“

1. *R.41 „Свързани европейски селски райони: Дял на населението в селските райони, ползващо се от подобрения достъп до услуги и инфраструктура чрез инвестиции от ОСП“.* Индикаторът е обвързан с резултатите от постигането на специфична цел 1.1 Подобряване облика на населените места на територията, достъпа до основни услуги за местното население и опазване на чистотата на населените места
2. *Населени места с подобрен достъп до услуги.* Индикаторът е обвързан с резултатите от постигането на специфична цел 1.1 Подобряване облика на населените места на територията, достъпа до основни услуги за местното население и опазване на чистотата на населените места
3. *Реализирани инициативи за опазване на културното наследство на територията.* Индикаторът е обвързан с резултатите от постигането на специфична цел 1.2 Опазване на материалното и нематериалното културно наследство на територията, като фактор за съхраняване на местната идентичност

4. *R.0 Брой лица, включени в дейности по обучения, информационни срещи и семинари и други дейности, свързани с трансфер на знания.* Индикаторът е обвързан с резултатите от постигането на специфична цел 1.3 Създаване и развиване на устойчиви партньорства с местни инициативни групи на територията на страната и ЕС.

Индикатори за резултат, логически обвързани с целите и интервенциите в рамките на Приоритет 2 „Икономическо развитие, насърчаване на предприемачеството в неземеделски дейности и селското стопанство“

1. *R.37 „Нови работни места по подкрепените проекти“.* Индикаторът е обвързан с резултатите от постигането на специфична цел 2.1 Подпомагане на модернизацията, цифровизацията и въвеждането на иновации в земеделското производство и преработката на селскостопански продукти и специфична цел 2.2 Подпомагане на нови и съществуващи неземеделски предприятия за повишаване на конкурентоспособността и въвеждане на иновации, диверсификация и развитие на услуги.
2. *Модернизирани земеделски стопанства в следствие на подкрепените проекти.* Индикаторът е обвързан с резултатите от постигането на специфична цел 2.1 Подпомагане на модернизацията, цифровизацията и въвеждането на иновации в земеделското производство и преработката на селскостопански продукти
3. *Модернизирани преработвателни предприятия.* Индикаторът е обвързан с резултатите от постигането на специфична цел 2.1 Подпомагане на модернизацията, цифровизацията и въвеждането на иновации в земеделското производство и преработката на селскостопански продукти
4. *Нови услуги/производства създадени на територията в следствие на подкрепените проекти.* Индикаторът е обвързан с резултатите от постигането на специфична цел 2.2 Подпомагане на нови и съществуващи неземеделски предприятия за повишаване на конкурентоспособността и въвеждане на иновации, диверсификация и развитие на услуги.

Индикатори за резултат, логически обвързани с целите и интервенциите в рамките на Приоритет 3 „Подобряване качеството на човешките ресурси и социалната среда“

1. *R.0 Брой лица, включени в дейности по обучения, информационни срещи и семинари и други дейности, свързани с трансфер на знания.* Индикаторът е обвързан с резултатите от постигането на специфична цел 3.2 Подобряване качеството на човешките ресурси, развитието на умения сред местните лидери и социално-икономическата интеграция на уязвими групи на територията на МИГ–община Марица
2. *Населени места с подобрен достъп до услуги.* Индикаторът е обвързан с резултатите от постигането на специфична цел 3.1 Подобряване достъпа на населението до социални и здравни услуги и услуги, свързани със спорта и отидиха

Индикатори за резултат, логически обвързани с хоризонталната цел (тема) на СВОМР на МИГ-Община Марица „Създаване на предпоставки за постепенно преминаване към „смарт“ териториално развитие“.

1. *R.40 „Интелигентен икономически преход в селските райони: Брой на подкрепени стратегии за „умни села“.*

Всички предложени индикаторите за резултат и техните стойности, отразяват очакваните резултати от изпълнението на целите – основни и специфични на Стратегията. Индикаторите за цялостно и изпълнение, представляват сбор от индикаторите по съответните мерки, респективно обвързаността на индикаторите по мерките е същата както и на индикаторите за цялостно прилагане на СВOMP.

4.3. Планирани дейности за постигане на целите и приоритетите на стратегията

За постигане на целите и приоритетите на СВOMP, МИГ ще включи допълващо финансиране от повече от един фонд.

Стратегическата рамка се състои от седем специфични цели на Стратегията, които са в обхвата на три основни приоритета, посредством които се очаква да бъде постигната основната цел на СВOMP.

Постигането на специфичните цели ще се реализира посредством финансирането на проекти в обхвата на следните планирани интервенции, описани като отделни мерки от Стратегията.

Приоритет 1 „Подобряване качеството на живот и условията за бизнес“.

Специфична цел 1.1 Подобряване облика на населените места на територията, достъпа до основни услуги за местното население и опазване на чистотата на населените места. Изпълнението на специфичната цел ще се осигури посредством финансирането на проекти по *Мярка „Инвестиции в основни услуги и дребна по мащаби инфраструктура“ (ЕЗФРСР)*.

За цялостно постигане на тази цел е необходимо допълващо финансиране от програмите по чл. 9, ал.1 от ПМС №494/2024 г., което е заявено със съответното приложение към Стратегията.

Специфична цел 1.2 Опазване на материалното и нематериалното културно наследство на територията, като фактор за съхраняване на местната идентичност. Изпълнението на специфичната цел ще осигури посредством финансирането на проекти по *Мярка „Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и подобряване на културното и природното наследство на селата, както и „смайт“ местно развитие“ (Регламент (ЕС) № 2021/2115 (финансирани от ЕЗФРСР))*.

Специфична цел 1.3 Създаване и развиване на устойчиви партньорства с местни инициативни групи на територията на страната и ЕС. Изпълнението на специфичната цел ще се осигури посредством финансирането на проекти по *Мярка „Дейности за сътрудничество и тяхната подготовка“ и Мярка „Дейности по управление, мониторинг и оценка на стратегия за ВОМР и нейното популяризиране“ (ЕЗФРСР)*.

Приоритет 2 „Икономическо развитие, насърчаване на предприемачеството в неземеделски дейности и селското стопанство“

Специфична цел 2.1 Подпомагане на модернизацията, цифровизацията и въвеждането на иновации в земеделското производство и преработката на селскостопански продукти. Изпълнението на специфичната цел ще осигури посредством финансирането на проекти по *Мярка „Инвестиции в земеделските стопанства“ (ЕЗФРСР) и Мярка „Инвестиции за преработка на селскостопански продукти“ (ЕЗФРСР)*.

Специфична цел 2.2 Подпомагане на нови и съществуващи неземеделски предприятия за повишаване на конкурентоспособността и въвеждане на иновации, диверсификация и развитие на услуги. Изпълнението на специфичната цел ще осигури посредством финансирането на проекти по *Мярка „Инвестиции за неселскостопански дейности“ (ЕЗФРСР)*

Приоритет 3 „Подобряване качеството на човешките ресурси и социалната среда“

Специфична цел 3.1 Подобряване достъпа на населението до социални и здравни услуги и услуги, свързани със спорта и отдиха. Изпълнението на специфичната цел ще се осигури посредством финансирането на проекти по Мярка „Инвестиции в основни услуги и дребна по мащаби инфраструктура“, (ЕЗФРСР).

Специфична цел 3.2 Подобряване качеството на човешките ресурси, развитието на умения сред местните лидери и социално-икономическата интеграция на уязвими групи на територията на МИГ–община Марица. Изпълнението на специфичната цел ще се осигури посредством финансирането на проекти по мярка „Дейности за сътрудничество и тяхната подготовка“ и мярка „Дейности по управление, мониторинг и оценка на стратегия за ВОМР и нейното популяризиране“.

За цялостно постигане на тази цел е необходимо допълващо финансиране от програмите по чл. 9, ал.1 от ПМС №494/2024 г., което е заявено със съответното приложение към Стратегията.

Хоризонтална цел (тема) на СВОМР на МИГ-Община Марица е „Създаване на предпоставки за постепенно преминаване към „смайт“ териториално развитие“. Реализацията на хоризонталната цел, ще бъде посредством финансиране на дейности от Мярка „Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и подобряване на културното и природното наследство на селата, както и „смайт“ местно развитие“ (Регламент (ЕС) № 2021/2115 (финансирани от ЕЗФРСР)), както и на допустими и релевантни дейности от всички останали мерки.

МИГ ще подкрепя дейности, насочени към създаване на „интелигентни селища“ („Smart-villages“) на територията, които съответстват на Регламент (ЕС) № 2021/2115.

Дейностите ще се приемат за насочени към създаване на „интелигентни селища“, когато са:

- свързани с подкрепа на иновативни решения за създаване на устойчиви модели – интелигентни еко селища, социални селища, IT селища и др., ландшафтно планиране и реконструкция на стари сгради – използването на стари сгради или налични парцели в полза на местната общност;
- свързани с дигитализация и подобряване на телекомуникационната свързаност с цел устойчиво развитие на съответния район;
- свързани с подобряването на условията за живот, които биха довели до задържане на населението и привличане на нови жители;
- свързани с изготвянето на стратегии за създаване на интелигентни селища;
- свързани с развитие на бизнес модели, които привличат работници и жители (временно или постоянно пребиваващи на територията) – създаването на икономическа зона, IT академия, нови селскостопански методи и технологии, устойчива селска мобилност, споделени пространства.

Условията и редът за предоставяне на финансова помощ от СВОМР на МИГ-Община Марица ще бъде в съответствие с приложимото законодателство и подзаконовите нормативни актове, уреждащи прилагането на подхода ВОМР в България през програмен период 2023 – 2027 г.

Местната инициативна група ще прилага недискриминационна и прозрачна процедура и обективни критерии за подбор на проекти към стратегията за ВОМР, по реда и изискванията, определени в „Условия за кандидатстване“, които ще бъдат изготвяни по всяка процедура за прием на проекти.

Подборът на проекти по всяка мярка ще се извършва посредством определените за всяка мярка критерии за избор и в съответствие с прозрачна и предварително оповестена на всички потенциални бенефициенти процедура. Подборът на проекти ще се извършва периодично по една или група мерки от СВОМР.

В края на предходната година УС на МИГ ще одобрява и публикува на електронната страница на МИГ индикативен график за приемите по съответните мерки от стратегията за ВОМР за следващата календарна година. Управителният съвет на МИГ взема решение за обявяване на подбор на проекти при съобразяване с индикативния график и одобрява покана за прием на заявления от потенциални получатели на финансова помощ.

В годината на одобряване на СВОМР, УС на МИГ ще приеме индикативен график за прием на проекти, ако е възможно да бъде реализиран прием на проекти през същата.

Периодът за прием на проекти се определя с решение на УС на МИГ. За изпълнение на Стратегията, МИГ ще поддържа деловодна система и архив, от които може да бъдат проследени актовете на органите на МИГ, ще информира, консултира и подпомага подготовката на проекти на потенциалните кандидати и изпълнява всички останали дейности, във връзка с изпълнението на стратегията за ВОМР.

Местната инициативна група и получателите на финансова помощ при изпълнение на стратегията за ВОМР ще осигурят публичност на дейността си и на източниците на финансиране съгласно изискванията, определени в приложимите документи.

5. Описание на мерките: (не повече от 4 страници за всяка мярка)

Мерки и дейности, финансирани от ЕЗФРСР:

Включените в СВОМР на МИГ мерки и техния обхват произтичат от представените към СВОМР подробни анализи (социално-икономически анализ и анализ на заинтересованите страни и техните нужди), които очертават необходимостта от финансиране именно на тези интервенции, както и конкретната им насоченост.

Избраните мерки в СВОМР, финансирани от ЕЗФРСР ще се прилагат при условията на изискванията на Регламент (ЕС) № 2021/2115 и Регламент (ЕС) 2021/1060 и водят до постигане целите на СПРЗСР.

Подкрепата от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони се предоставя за територията на селския район на МИГ-Община Марица.

Допустимите получатели на финансова помощ юридически лица, задължително трябва да имат седалище на територията на МИГ, съответно постоянен адрес за получатели физически лица. Това изискване не се отнася единствено за допустим получател община Марица, чието седалище е на територията на гр. Пловдив.

Съответствие с хоризонталните принципи – Всички проекти, които се разработват в рамките на мерките от СВОМР трябва да са в съответствие с хоризонталните принципи на ЕС – равенство между половете и липса на дискриминация, принципът на равните възможности, превенция на дискриминацията, устойчиво развитие (защита на околната среда), насърчаване на заетостта и конкурентоспособността, както и да гарантират спазването на тези принципи в процеса на изпълнение на проектите.

За населените места, на чиито територии се прилага подходът ВОМР и които са подпомагани от „Програма за развитие на регионите“ 2021 – 2027 г., се прилага демаркация на инвестициите.

Проектите, финансирани със средства от ЕЗФРСР следва да отговарят на местните потребности и да водят до едно или повече от следното: да създават и запазват заетост за местното население, да са в полза на местния бизнес, да създават по-добри икономически, социални и екологични условия за живот в малките населени места, да подкрепят многосекторното развитие на местните икономики и да забавят и неутрализират процесът на тяхното обезлюдяване.

Операциите/проектите задължително се изпълняват на територията на действие на МИГ.

Максималният период за изпълнение на дейностите и операциите по проектите към Стратегията за ВОМР, не може да надвишава 36 месеца за проекти на възложители по ЗОП/Постановление № 4 на Министерския съвет от 11.01.2024 г. за определяне на правилата за разглеждане и оценяване на оферти и сключването на договорите в процедурата за избор с публична покана от бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ от европейските фондове при споделено управление и 24 месеца за останалите бенефициенти. Максималният период за изпълнение на дейностите за сътрудничество и подготвителни дейности за него е до 24 месеца за проекти, включващи строително-монтажни работи, и до 18 месеца за останалите дейности. Сроктът започва да тече от датата на сключване на административния договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ..

В мерките от СВОМР не се включват:

- дейности, финансирани от ЕЗФРСР, предвиждащи фиксирани плащания и интервенции, свързани със схеми за плащания на площ;
- сключването на дейности, финансирани от ЕЗФРСР, предвиждащи инвестиции за напояване;
- сключването на дейности, финансирани от ЕЗФРСР, свързани с извършването на разходи за публична инфраструктура, свързана с пътища, водопреносни и канализационни системи, освен ако не са част от по-голям проект или не са свързани с дейности, отговарящи на концепцията за интелигентни селища;
- подкрепата за дейности, финансирани от ЕЗФРСР, свързани с извършването на основни земеделски инвестиции с изключение на такива, предвидени за социално земеделие и/или такива, свързани с колективни инвестиции.

Непроизводствени дейности по проекти за финансиране от стратегията са допустими, в случай че не генерират приходи, с изключение когато генерират приходи, но същите се разходват само за нестопанските и/или социалните цели на организацията и свързани изцяло с целите на проекта.

Недопустими за подкрепа чрез СВОМР разходи:

Недопустимостта на категориите разходи се определя съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) № 2021/2115 и чл. 64 от Регламент (ЕС) № 2021/1060, глава 5 „Финансово управление и контрол“, раздел I от ЗУСЕФСУ и ПМС № 86 от 2023 г. 14.2.1.

Не са допустими за финансиране по проекти от Стратегията за ВОМР на МИГ разходи, посочени в т. „14.2. Недопустими за подкрепа чрез СВОМР разходи“ от Условия за кандидатстване за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.

Минималният размер на допустимите разходи за финансиране на един проект към стратегията за ВОМР, финансирана от ЕЗФРСР е левовата равностойност на 2500 евро, като размера за всяка отделна мярка е посочен в условията по мярката.

Максималният размер на общите допустими разходи за всеки проект към СВОМР, финансиран от ЕЗФРСР, е в размер до левовата равностойност на 200 000 евро (391 160 лева), като размера за всяка отделна мярка е посочен в условията по мярката.

Интензитетът на подпомагане по отделните мерки от стратегията за ВОМР, финансирани от ЕЗФРСР е до максималния размер, посочен в Регламент (ЕС) № 2021/2115 в зависимост от типа на кандидата и подпомаганите дейности.

За проекти предвиждащи икономически дейности, кандидатите следва да представят бизнес план, доказващ устойчивост и финансова жизнеспособност на проекта. За проектите с непроизводствени инвестиции и дейности кандидатите следва да представят анализ разходи—ползи, от който да е видно, че проектното предложение няма да генерира приходи, или ако генерира, същите се разходват само за нестопанските цели на кандидата, свързани изцяло с целите на проекта.

Описание на целите и обхвата на мярката

Дейностите по интервенцията се осъществяват на територията на МИГ-община Марица.

Цели на мярката

- Ускоряване на модернизацията и технологично обновяване на малките и средни стопанства;
- Подобряване на производителността и добивите на малки и средни стопанства в секторите на селското стопанство.
- Цифровизация и дигитализация. Подкрепа за внедряването на цифрови технологии за управление на стопанствата

На територията съществуват немалък брой относително малки и полупазарни стопанства, които имат потенциал за развитие. Разрастване на тяхното производство чрез подходяща публична подкрепа ще доведе до подсилване на групата от средните по размер стопанства, които са по-жизнеспособни. Чрез подпомагането на тези стопанства следва да се постигне по-висока производителност, възвращаемост и рентабилност, която да гарантира повишаването на производителността и реализирането на икономии от мащаба. Налице е необходимостта от внедряване на нови технологии и в средните стопанства, които са пазарно ориентирани и насочени към инвестиции и диверсификация на производствата. Поради затрудненията в осигуряването на работна ръка за селскостопанското производство трябва да се търсят възможности за автоматизация на работните процеси с цел увеличаване производителността на животновъдните и растениевъдните стопанства. Това се налага поради трудното намиране на работна ръка в района. При полските култури е идентифицирана необходимостта от инвестиции в модернизация на машини, инвентари, приложения и уеб-инструменти за цифровизация на земеделието.

Допустими кандидати/ получатели

Допустими за подпомагане по настоящата интервенция са регистрирани земеделски стопани:

- физически лица или;
- юридически лица, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите.

Земеделски стопани, допустими за подпомагане трябва да отговарят и на следните условия:

- да имат разработен бизнес план за дейностите в земеделското стопанство, доказващ подобряване на дейността на земеделското стопанство чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности;

Групи и организации на производители, допустими за подпомагане трябва да отговарят на следните условия:

- да са признати като група или организация на производители, в съответствие с националното и/или европейското законодателство за организации на производители;
- да имат приход от продажба на селскостопански продукти или преработени селскостопански продукти и/или получена публична финансова помощ за продажбата на посочените продукти;
- да имат разработен бизнес план за дейностите в групата/организацията на производители и доказващ подобряване на дейността ѝ чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности;

Кооперативни обединения на земеделски стопани създадени в съответствие със специализирано национално законодателство:

- да имат приход от продажба на селскостопански продукти или преработени селскостопански продукти и/или получена публична финансова помощ за посочените продукти;
- да имат разработен бизнес план за дейностите в обединението, доказващ подобряване на дейността му чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности;

Земеделските стопани със земеделски стопанства, за които е приложимо, трябва да отговарят на изискванията на Закона за ветеринарномедицинската дейност.

Допустимите получатели на финансова помощ юридически лица, задължително трябва да имат седалище на територията на МИГ, съответно постоянен адрес за получатели физически лица и да осъществяват дейностите по проекта на територията на МИГ.

Когато кандидатът е съществуващо предприятие, същото следва да има седалище или постоянен адрес (за получатели физически лица) на територията на МИГ не по-малко от 12 месеца преди датата на подаване на проектното предложение.

Допустимите дейности и разходи

Инвестициите, допустими за подпомагане в рамките на интервенцията трябва:

- Да са свързани с производството на селскостопански продукти включени в приложение I на Договора за функционирането на Европейския съюз или памук, с изключение на риба и рибни продукти.

- Допустимите за подпомагане дейности в рамките на интервенцията, могат да включват материални и нематериални инвестиции. Подкрепа се предоставя за материални и нематериални инвестиции в новосъздадени и съществуващи земеделските стопанства за покриване нуждите на същите, съобразени с техният капацитет.

Подкрепата ще бъде насочена към следните дейности:

- Инвестиции за модернизация и механизация /инвестиции във физически активи/, свързана с намаляване на производствените разходи и повишаване производителността на труда;
- Инвестиции за постигане съответствие с нововъведени стандарти на Общността приложими за съответните стопанства;
- Инвестиции в изграждане, реконструкция/рехабилитация на съоръжения и закупуване и монтиране на оборудване;
- Инвестиции, пряко свързани с подобряване на енергийната ефективност на стопанствата;
- Инвестиции за съхранение на земеделската продукция с цел запазване качеството на продукцията;
- Инвестиции в изграждане/реконструкция/закупуване на машини и съоръжения за опазване на околната среда, включително за съхранение на оборска тор;
- Инвестиции в недвижима собственост, свързана с дейността на земеделските стопанства;
- Инвестиции за създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, десертни лозя, медоносни дървесни видове за производство на мед и бързорастящи храсти и дървесни видове за производство на биоенергия;

- Инвестиции за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници (водна, вятърна, слънчева, геотермална енергия и остатъчна/отпадъчна биомаса) за собствено потребление за нуждите на земеделските стопанства;
- Инвестиции, насочени към надвишаване на изискванията за хуманно отношение към животните и повишаване на биосигурността;
- Инвестиции, насочени към опазване на компонентите на околната среда за биологично производство и прецизно/интелигентно/цифрово земеделие.

С цел избягване на двойно финансиране за едни и същи дейности и/или активи, ще се извършва проверка на ниво проект/бенефициер по отделните програми по ЕСИФ на национално ниво, по линия на Националния план за възстановяване и устойчивост и другите инструменти на съюза, включително и с останалите интервенции от Стратегическия план. При прилагането на интервенцията ще бъдат осигурени необходимите проверки за гарантиране избягването на двойно финансиране. Ще се извършва кръстосана проверка, целяща избягване на двойното финансиране по интервенциите за развитие на селските райони и секторните интервенции. Инвестиционните проекти, които има възможност да попаднат в обсега на секторните интервенции ще бъдат проверявани индивидуално за възможно двойно финансиране.

Допустими за подкрепа по мярката са следните разходи:

1. инвестиционни разходи съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) № 2021/2115:

- а) строително-монтажни работи за изграждане, ремонт, реконструкция, преустройство, поддръжка или възстановяване;
- б) закупуване на нови машини, съоръжения, оборудване и обзавеждане, включително безпилотни летателни системи и прилежащия към тях инвентар;
- в) общи разходи, свързани с основните разходи по проекта като хонорари на архитекти, инженери и консултанти, предпроектни проучвания, придобиване на патентни права и лицензи, авторски права и строителен надзор в размер на до 12% от общия размер на допустимите разходи по проектното предложение. Разходите за консултанти, по т. „в“ се състоят от разработване на бизнес план, включващ предпроектни изследвания и маркетингови стратегии, извършване на предпроектни про-учвания и окомплектоване на пакета от документи и консултантски услуги, свързани с изпълнението, и отчитане на дейностите по проекта до изплащане на помощта и не следва да надхвърлят 5 на сто от общия размер на допустимите разходи по проектното предложение.
- г) компютърен софтуер на стойност до 20% от общите допустими разходи в проектното предложение;
- д) специализирани превозни и транспортни средства, свързани с основната дейност на проекта;
- е) основни земеделски инвестиции, когато са свързани със социално земеделие и/или такива, свързани с колективни инвестиции;
- ж) закупуване на земя на стойност до 10 % от общите допустими разходи за съответната операция, свързани с основната дейност на проекта;
- з) закупуване на сгради на стойност до 10 % от общите допустими разходи за съответната операция, свързани с основната дейност на проекта;

Основни земеделски инвестиции са недопустими, с изключение на такива, предвидени за социално земеделие и/или такива, свързани с колективни инвестиции.

Финансови параметри за проектните предложения:

Минималният размер на допустимите разходи за едно проектно предложение е 20 000 лв.
Максималният размер на допустимите разходи за един проект е до 200 000 лева;

Интензитет на финансовата помощ

Финансовата помощ е в размер на 50 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

Подпомагането се определя на 80% за инвестиции, извършени от млади земеделски стопани, които отговарят на следните условия:

- към момента на подаване на проектното предложение земеделският стопани е на възраст не повече от 40 навършени години;

- да е ръководител на земеделско стопанство лице, което изпълнява следните условия: кандидат/бенефициент физическо лице, собственик на предприятието на кандидата/бенефициента ЕТ или собственик на капитала на кандидата/ бенефициента ЕООД. В случай на юридическо лице (ЕООД), условието е управителят да бъде едноличен собственик на капитала на дружеството-кандидат;

- да е лице, което притежава професионални умения и компетентности в областта на селското стопанство и/или ветеринарната медицина, и/или икономическо образование със земеделска насоченост. Такова е лице, което има завършено средно/ висше образование в областта на селското стопанство или ветеринарната медицина, или средно/висше икономическо образование със земеделска насоченост; и/или удостоверение за завършен курс от минимум 150 часа или свидетелство за професионална квалификация в областта на селското стопанство.

Финансовата помощ е в размер на 85 % за инвестиции на малки стопанства (икономически размер на стопанството, измерен в стандартен производствен обем – до 8000 евро включително);

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:

№	Критерии за оценка	Отн. тежест (%)
1	Проекти за производство на земеделска продукция в сектор „Животновъдство“, „Зеленчукопроизводство“, „Овощарство“	10
2	Проекти за производство на биологични продукти	10
3	Проектът създава работни места	20
3.1	- за едно новосъздадено работно място	10
3.2	- повече от едно новосъздадено работно място	20
4	Проекти за инвестиции за покриване на нововъведени стандарти на ЕС	10
5	Проекти за въвеждане на нови и енергоспестяващи технологии и/или иновации в земеделското производство	10
6	Проектът е на кандидат млад фермер	10
7	Проектът е насочен към инвестиции и дейности, които допринасят за устойчивото и цифрово икономическо развитие, дигитализация и роботизация, в това число устойчива енергия	10

8	Проектът предвижда инвестиции насочени към опазване на околната среда, в т.ч. и инвестиции в технологии, водещи до намаляване на емисиите (без енергия от ВЕИ)	10
9	Проектът включва дейности насочени към създаване на „интелигентни селища“	10
Подпомагат се заявления за подпомагане, които са получили минимален брой от 10 точки по критериите за подбор.		
За заявления за подпомагане, получили еднакъв общ брой точки, за които е наличен частичен разполагаем бюджет, класирането се извършва съобразно точките получени по първия от критериите, посочени в списъка по-долу.		
В случай, че и по първия от критериите заявленията за подпомагане получат еднакъв брой точки се преминава към класиране по втория критерий от списъка по-долу.		
В случай, че след класиране и по втория критерий заявленията за подпомагане получат еднакъв брой точки се преминава към класиране по третия критерий от списъка по-долу.		
I. Критерий 6. Проектът е на кандидат млад фермер		
II. Критерий 3. Проектът създава работни места		
III. Критерий 9. Проектът включва дейности насочени към създаване на „интелигентни селища“		

Описание на целите и обхвата на мярката

Териториалният обхват на проектните предложения, включващи инвестиции в преработка на продукти от Приложение № I от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) е територията на МИГ.

Цели на мярката

- Осигуряване на необходимото количество и качество местни суровини за по-пълно използване на капацитета на преработвателните предприятия;
- Въвеждане на нови продукти, процеси и технологии, включително къси вериги на доставка;
- Подобряване на качеството и безопасността на храните и тяхната проследяемост;
- Диверсификация на икономическата дейност на територията.

Хранително-вкусовата промишленост (ХВП) е традиционен за страната преработващ подотрасъл, който заема значимо място в структурата на промишлеността, и в националната икономика. За земеделието, хранително-вкусовата промишленост се явява и основен пазар за реализация на продукцията, докато за самата ХВП, земеделието е източник на суровини и доходност. Огромно е значението, което имат суровините за резултатите от дейността на предприятията от ХВП и особено на тези от секторите производство и преработка на месо, производство на мляко и млечни продукти, преработка и консервиране на плодове и зеленчуци.

Процесът на създаване на добавена стойност в отрасъла се възпрепятства от ниското равнище на иновации и недостатъчен потенциал за иновационни внедрявания. Решаването на проблема изисква използване на публична подкрепа за трансфер на знания към предприятията (предоставяне на знания, свързани с иновации на продукти, процеси и услуги). За устойчивото функциониране на ХВП е необходимо разпределение на значителен дял национални производствени фактори и от особено значение е развитието на суровинна база и оптимизирането на икономическите връзки с доставчиците на суровини. Така ще се увеличи ефективността на производството като се намалят високите постоянни разходи в ключови сектори като млекопреработка, консервната промишленост и месопреработка, произтичащи от вече изградените мощности за преработка. От ключово значение за повишаване на добавената стойност в ХВП е ефективната инвестиционната подкрепа за иновации и модернизиране на предприятията от ХВП.

Допустими получатели

Кандидатите преработватели на селскостопански продукти, допустими за подпомагане трябва да отговарят на следните условия:

- да са физически или юридически лица регистрирани по Търговския закон, Закона за кооперациите или други създадени в съответствие със специализирано национално законодателство;
- да имат разработен бизнес план за дейностите по преработка на селскостопански продукти и доказващ подобряване на дейността на кандидата чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности.

Кандидати пазари на производители

- да са юридически лица регистрирани по Търговския закон;

- да имат разработен бизнес план за дейностите по проектното предложение, които трябва да съответстват на дейността на пазара на производители съгласно Закона за стоковите борси и тържищата.

Кандидатите групи/организации на производители допустими за подпомагане трябва да отговарят на следните условия:

- да са признати от министъра на земеделието;
- да имат разработен бизнес план за дейностите по преработка на селскостопански продукти произведени от членовете на групата/организацията на производители.

Кандидатите земеделски стопани допустими за подпомагане трябва да отговарят на следните условия:

- да са физически лица регистрирани по Търговския закон или;
- да са юридически лица, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите;
- за земеделски стопанства - да са регистрирани като земеделски стопани по Закона за подпомагане на земеделските производители
- да имат разработен бизнес план за дейностите по преработка на селскостопански продукти и доказващ подобряване на дейността на кандидата чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности;

За дейности по преработка на продукти от приложение № I от ДФЕС в продукти извън приложение № I от ДФЕС или памук не са допустими за подпомагане предприятия в затруднено положение или предприятия, които все още имат висящо нареждане за събиране вследствие на решение на Комисията, с което дадена помощ се обявява за неправомерна и несъвместима с вътрешния пазар, освен в случаите, посочени в приложимите правила за държавна помощ, съгласно действащото към момента Европейско законодателство в областта.

Допустимите получатели на финансова помощ юридически лица, задължително трябва да имат седалище на територията на МИГ, съответно постоянен адрес за получатели физически лица и да изпълняват дейностите по проекта на територията на МИГ.

Когато кандидатът е съществуващо предприятие, същото следва да има седалище или постоянен адрес (за получатели физически лица) на територията на МИГ не по-малко от 12 месеца преди датата на подаване на проектното предложение.

Допустими дейности и разходи

Дейностите по тази интервенция са свързани с преработката на суровини, получени при първичното селскостопанско производство и са естествено допълнение към дейностите по мярка „Инвестиции в земеделските стопанства“. Интервенцията предоставя възможност на земеделските стопани да добавят стойност, чрез преработка на произведените в стопанствата им селскостопански продукти.

Подпомагане ще се предоставя в рамките на следните производствени сектори свързани с преработката и/или маркетинг /предлагането на пазара на продукти/, описани в Приложение I на ДФЕС и памук:

Мляко и млечни продукти, включително яйца от птици; Месо и месни продукти; Плодове и зеленчуци, включително гъби; Пчелен мед; Зърнени, мелничарски и нишестени продукти; Растителни и животински масла и мазнини; Технически и медицински

култури, включително маслодайна роза и билки; Готови храни за селскостопански животни; Гроздова мъст, вино и оцет.

Съответствието на проектните предложения със секторите се определя въз основа на селскостопанските продукти, за чиято преработка и/или маркетинг се кандидатства, както и получените крайни продукти. Продуктите от допустимите за финансова помощ сектори, за чиято преработка и/или маркетинг се кандидатства, трябва да са описани в приложение № I по чл. 38 от ДФЕС. Резултатът от преработката на селскостопански продукти може да бъде продукт, който не е включен в обхвата на приложение I на ДФЕС, като проектното предложение трябва да е в съответствие с избрания режим за прилагане на държавна помощ по интервенцията.

Инвестициите включени в проектното предложение, трябва да са придружени от решение за преценяване на необходимостта от извършване на оценка на въздействието върху околната среда/решение по оценка на въздействие върху околната среда/решение за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка/становище по екологична оценка/решение за преценка на вероятната степен на значително отрицателно въздействие/решение по оценка за съвместимостта/писмо/разрешително от компетентния орган по околна среда (РИОСВ/МОСВ), издадени по реда на ЗООС и/или ЗБР и ЗВ. Материалните и нематериалните инвестиции включени в проектното предложение трябва да са в съответствие с параметрите и дейностите по преработка на селскостопански продукти, обект на подпомагане и включени в разработения бизнес план;

Допустими дейности:

Подкрепа в рамките на интервенцията се предоставя в съответствие с чл. 73 от Регламент (ЕС) 2021/2115 от 02 декември 2021 година само за материални и/или нематериални активи, в това число машини, съоръжения, оборудване, включително и недвижима собственост, както и общи разходи, свързани с подпомаганата дейност. Подкрепата е насочена към материални и нематериални инвестиции, свързани със следните примерни дейности:

- Инвестиции в процеси и технологии за производство на продукти, включително такива свързани с къси вериги на доставка;
- Инвестиции свързани с изграждане, придобиване и модернизиране на сгради и други недвижими активи необходими за производството и маркетинга;
- Инвестиции в инсталиране на нови машини и оборудване за подобряване на производствения процес и маркетинга;
- Инвестиции в активи за съхранение, преработка, пакетиране, охлаждане, замразяване и сушене с цел запазване качеството на продукцията и суровината;
- Инвестиции в специализирани транспортни средства за превоз на суровини и/или готова продукция, включително хладилни транспортни средства;
- Инвестиции свързани с внедряването на системи за управление на качеството, в размер не по-голям от 10% от общите допустими разходи в проектното предложение;
- Инвестиции за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници (водна, вятърна, слънчева, геотермална енергия и остатъчна/отпадъчна биомаса) за собствено потребление;
- Инвестиции за постигане съответствие със стандартите на Общността, включително пречиствателни съоръжения;

- Инвестиции в софтуер, свързан с преработвателната дейност на кандидата, включително чрез финансов лизинг, в размер не по-голям от 20% от общите допустими разходи в проектното предложение;

Допустими разходи:

Допустими за подкрепа по мярката са следните разходи:

1. инвестиционни разходи съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) № 2021/2115:

а) строително-монтажни работи за изграждане, ремонт, реконструкция, преустройство, поддръжка или възстановяване;

б) закупуване на нови машини, съоръжения, оборудване и обзавеждане

в) общи разходи, свързани с основните разходи по проекта като хонорари на архитекти, инженери и консултанти, предпроектни проучвания, придобиване на патентни права и лицензи, авторски права и строителен надзор в размер на до 12% от общия размер на допустимите разходи по проектното предложение. Разходите за консултанти, по т. „в“ се състоят от разработване на бизнес план, включващ предпроектни изследвания и маркетингови стратегии, извършване на предпроектни проучвания и окомплектоване на пакета от документи и консултантски услуги, свързани с изпълнението, и отчитане на дейностите по проекта до изплащане на помощта и не следва да надхвърлят 5% от общия размер на допустимите разходи по проектното предложение.

г) компютърен софтуер, свързан с преработвателната дейност на кандидата, включително чрез финансов лизинг, на стойност до 20% от общите допустими разходи в проектното предложение;

д) специализирани превозни и транспортни средства, свързани с основната дейност на проекта;

е) закупуване на сгради на стойност до 10 % от общите допустими разходи за съответната операция, свързани с основната дейност на проекта;

Финансова помощ не се предоставя за дейности и разходи включени в интервенции I.Д.2 - Инвестиции в лозаро-винарския сектор и I.Д.5 - Инвестиции в екологични съоръжения на Стратегическия план.

Групи и организации на производители няма да бъдат подпомагани по интервенцията за дейности, включени за подпомагане в техните Оперативни програми, свързани с преработка на селскостопански продукти.

С цел недопускане на двойно финансиране ще се проследява и за одобрените разходи и дейности на ниво кандидат/ проектно предложение по отделните програми по ЕСИФ на национално ниво, по линия на Националния план за възстановяване и устойчивост и другите инструменти на съюза, включително и с останалите интервенции от Стратегическия план.

Недопустими разходи. Не се подпомагат като самостоятелни проектни предложения или дейности единствено маркетинг на продукт/продукти.

Финансови параметри за проектните предложения:

Минималният размер на допустимите разходи за едно проектно предложение е 20 000 лв.

Максималният размер на допустимите разходи за един проект е до 200 000 лева;

Интензитет на финансовата помощ

Финансовата помощ е в размер на 50 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест

№	Критерии за оценка	Отн. тежест (%)
1	Проекти за постигане въвеждане на нови и енергоспестяващи технологии или иновации в ХВП	15
2	Преработка на суровини от сектори „Животновъдство“, „Зеленчукопроизводство“, „Овощарство“, „Пчеларство“	15
3	Инвестиции за покриване стандартите на ЕС	15
4	Инвестиции и дейности, които допринасят за устойчивото и цифрово икономическо възстановяване, дигитализация и роботизация, в т. ч. устойчива енергия	15
5	Проектът създава работни места	25
5.1	Проектът създава едно работно място	10
5.2	Проектът създава повече от едно работно място	25
6	Проектът включва дейности насочени към създаване на „интелигентни селища“	15

Подпомагат се заявления за подпомагане, които са получили минимален брой от 15 точки по критериите за подбор.

За заявления за подпомагане, получили еднакъв общ брой точки, за които е наличен частичен разполагаем бюджет, класирането се извършва съобразно точките получени по първия от критериите, посочени в списъка по-долу.

В случай, че и по първия от критериите заявленията за подпомагане получат еднакъв брой точки се преминава към класиране по втория критерий от списъка по-долу.

В случай, че след класиране и по втория критерий заявленията за подпомагане получат еднакъв брой точки се преминава към класиране по третия критерий от списъка по-долу.

I. Критерий 1. Проекти за постигане въвеждане на нови и енергоспестяващи технологии или иновации в ХВП

II. Критерий 5. Проектът създава работни места

III. Критерий 6. Проектът включва дейности насочени към създаване на „интелигентни селища“

Описание на целите и обхвата на мярката

Териториалният обхват на проектните предложения е територията на МИГ.

Цели на мярката

- Улесняване развитието на стопанска дейност в селските райони и създаване и подпомагане на стартиране на бизнес;
- Диверсификация на икономическата дейност. Стимулиране на нови производства и услуги;
- Подобряване на здравните и социалните услуги;
- Стимулиране на иновативни или технологично интензивни производства и развиване на дейности в различни сектори.

Икономическото развитие на територията на МИГ следва да улесни стопанската дейност и да стимулира дейности за насърчаване на местната конкурентоспособност, постигане на жизненост на населените места на територията и качеството и стандарта на живот, както и да се подобри степента на развитие на човешкия капитал и инфраструктура. Чрез интервенцията ще се насърчава диверсификацията на икономиката на територията на МИГ, като се интегрират инвестиционните решения в икономическите сектори с ефект, целящ подобряването на околната среда и укрепването на местната конкурентоспособност (промишлени дейности в области за ново бизнес-развитие като биоикономика, кръгова икономика, въвеждане на чисти и възобновяеми енергийни източници за заместване на старите способности за използвана енергия в промишлените производства) и по този начин да се насърчава приносът на икономиката в района към по-ефективно използване на природните ресурси.

Диверсификацията на икономиката на територията на МИГ може да се постигне чрез развитие на икономически дейности, свързани с производство, търговия, услуги, преработващата промишленост и други. Също така на територията съществува възможност да се развива бизнес, който допълва или подпомага селскостопанското производство.

Интервенцията е насочена към подкрепа на земеделски стопани, микропредприятия в селските райони и занаятчии.

Микропредприятията са основен източник на растежа и създаването на повече работни места, включително диверсификация на икономическите дейности на земеделските стопани. Микропредприятията са ключова предпоставка за наличието на конкуренция и работещи пазари, а оттам и за цялостното икономическо развитие на територията. С цел укрепване на устойчивостта на земеделските стопани следва да се подпомогне тяхната диверсификация към други неземеделски дейности, носещи им допълнителни доходи в рамките на стопанството.

Широкият спектър от допустими дейности в рамките на интервенцията осигурява възможност за развитието на различни бизнес модели и икономически дейности, които да бъдат развивани на територията на МИГ съобразно пазарните принципи.

Подпомагането на дейности, свързани с информационния и технологичен сектор и създаването на творчески продукти, могат да бъдат двигатели за създаване на работни места в областта на технологично управление, на технологии за дистрибуция, информационни продукти за автоматизация и роботизация на производствени процеси и др.

Подкрепят се дейности, които в по-голяма степен използват потенциала на населените места на територията на МИГ, като например природни, исторически, културни и

екологични дадености, включително туристически услуги, които създават условия за съживяване на местната икономика. Също така чрез прилагане на интервенцията има възможност да се стимулират творческите занаяти, които са част от културното наследство и традиции.

Подкрепата за дейности в областта на здравеопазването и социалните услуги са ключови за преодоляване на множество здравни проблеми и предизвикателства на територията на МИГ като достъпни, качествени, здравни и социални услуги, преодоляване на здравните и социални неравенства, оптимизиране на извънболничната помощ. Нуждите от здравните услуги могат да се сведат до инвестиране в мобилни здравни услуги максимално близки до здравните нужди на населението. Повишаване на търсенето на дългосрочни грижи сред възрастното население в контекста на демографското застаряване, извеждат на преден план необходимостта от междусекторно взаимодействие и прилагане на интегриран подход в грижата за възрастните хора и хората с увреждания. Социални услуги, свързани със социализирането на деца с увреждания и деца с хронични заболявания местната общност може да предлага подходяща инфраструктура за дневни центрове или други подходящи форми за предоставяне на услуги. В дневните центрове могат да се предлагат комплекс от социални услуги, свързани с образователно и професионално обучение, игрови занимания и индивидуални програми или групови програми за социално включване, т.е. обновяване на материалната база за дневни центрове за занимания или спортни площадки адекватни на техните нужди.

Необходимо е насърчаването на различни производства, базирани на алтернативни производствени процеси, които могат да намалят екологичния отпечатък от дейността:

- Проекти, свързани с технология за преработка на отпадъци в предприятията, образувани от собствената им дейност, включително текстил, полимерни и каучукови отпадъци, електроуреди и др.
- Дейности, свързани с ограничаване и намаляване на пластмасовите опаковки и пластмасовите изделия за еднократна употреба, внедряване на технологии за осигуряване на съответствие на пластмасовите изделия с европейските изисквания за пластмасите за еднократна употреба, внедряване на многократни и алтернативни продукти и материали, вкл. биоразградими/рециклируеми/зелени опаковки.
- Дейности, свързани с намаляване на използваните суровини и материали, използване на алтернативни такива, както и на естествени и възобновяеми биоресурси вместо синтетични суровини в производството с цел намаляване на отпадъчния отпечатък върху природните ресурси и преход към биоикономика.

Допустими кандидати/получатели

Подпомагане в рамките на интервенцията получават земеделски стопани, микропредприятия и физически лица. В обхвата на интервенцията физическите лица са допустими за подпомагане само за инвестиции в неземеделски дейности, които са насочени към развитие на занаяти.

Земеделските стопани, допустими за подпомагане трябва да отговарят на следните условия:

- да са регистрирани като земеделски стопани по Закона за подпомагане на земеделските производители

- да бъдат регистрирани като еднолични търговци или юридически лица по Търговския закон или Закона за кооперациите;

- да имат седалище на територията на МИГ;

Микропредприятията, допустими за подпомагане трябва да отговарят на следните условия:

- да бъдат регистрирани като еднолични търговци или юридически лица по Търговския закон или Закона за кооперациите;

- да имат седалище на територията на МИГ;

Физическите лица, допустими за подпомагане трябва да отговарят на следните условия:

- да бъдат регистрирани по Закона за занаятите като упражняващи занаят/и след вписване в регистър БУЛСТАТ по реда на Закона за регистър БУЛСТАТ;

- да отговарят на определението за микропредприятие, съгласно дефиницията на ЗМСП

- да имат постоянен адрес на територията на МИГ

Допустимите получатели на финансова помощ юридически лица, задължително трябва да имат седалище на територията на МИГ, съответно постоянен адрес за получатели физически лица и да осъществяват дейностите по проекта на територията на действие на МИГ.

Когато кандидатът е съществуващо предприятие, същото следва да има седалище или постоянен адрес (за получатели физически лица) на територията на МИГ не по-малко от 12 месеца преди датата на подаване на проектното предложение.

Допустимите дейности и разходи

Инвестициите, допустими за подпомагане в рамките на интервенцията трябва да са свързани с развитие на услуги в различни сектори на икономиката и други производствени неземеделски дейности, производство на продукти, които не са включени в Приложение I от Договора за функциониране на Европейския съюз, както и дейности, които са насочени към развитие на занаяти.

Инвестициите, включени в проектното предложение трябва да са придружени от решение за преценяване на необходимостта от извършване на оценка на въздействието върху околната среда/решение по оценка на въздействие върху околната среда/решение за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка/становище по екологична оценка/решение за преценка на вероятната степен на значително отрицателно въздействие/решение по оценка за съвместимостта/писмо/разрешително от компетентния орган по околна среда (РИОСВ/МОСВ), издадени по реда на ЗООС и/или ЗБР и ЗВ.

Материалните и нематериалните инвестиции включени в проектното предложение трябва да са в съответствие с параметрите и дейностите, обект на подпомагане и включени в разработения бизнес план.

Бизнес планът трябва да показва подобряване на дейността на предприятието и да доказва икономическата жизнеспособност на кандидата чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности.

Допустими дейности:

Предоставя се подпомагане за инвестиции в неземеделски дейности:

- Производство или продажба на продукти, които не са включени в Приложение 1 от ДФЕС (независимо от вложените продукти и материали);

- Развитие на услуги във всички сектори (например: грижи за деца, възрастни хора, хора с увреждания, здравни услуги, счетоводство и одиторски услуги, ветеринарни дейности и услуги базирани на ИТ и др.;
- Производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствено потребление;
- Развитие на занаяти и други неземеделски дейности.

В рамките на мярката не се финансират дейности, които водят до осъществяване на селскостопанска дейност или резултата от дейността е продукт, включен в Приложение I на Договора за функциониране на Европейския съюз.

В рамките на мярката не се подпомагат туристически дейности, свързани с изграждане/ремонт/реконструкция на места за настаняване.

Допустими за подкрепа по мярката са инвестиционни разходи съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) № 2021/2115:

а) строително-монтажни работи за изграждане, ремонт, реконструкция, преустройство, поддръжка или възстановяване;

б) закупуване на нови машини, съоръжения, оборудване и обзавеждане;

в) общи разходи, свързани с основните разходи по проекта като хонорари на архитекти, инженери и консултанти, предпроектни проучвания, придобиване на патентни права и лицензи, авторски права и строителен надзор в размер на до 12% от общия размер на допустимите разходи по проектното предложение. Разходите за консултанти, по т. „в“ се състоят от разработване на бизнес план, включващ предпроектни изследвания и маркетингови стратегии, извършване на предпроектни проучвания и окомплектоване на пакета от документи и консултантски услуги, свързани с изпълнението, и отчитане на дейностите по проекта до изплащане на помощта и не следва да надхвърлят 5 на сто от общия размер на допустимите разходи по проектното предложение.

г) компютърен софтуер на стойност до 20% от общите допустими разходи в проектното предложение;

д) специализирани превозни и транспортни средства, свързани с основната дейност на проекта;

е) закупуване на сгради на стойност до 10 % от общите допустими разходи за съответната операция, свързани с основната дейност на проекта;

Финансови параметри за проектните предложения

Минималният размер на допустимите разходи за едно проектно предложение е 20 000 лв.

Максималният размер на допустимите разходи за един проект е до 200 000 лева;

Интензитет на финансовата помощ

Финансовата помощ е в размер на 50 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест

№	Критерии за оценка	Отн. тежест (%)
1	Проектът включва дейности насочени към създаване на „интелигентни селища“	15
2	Проекти за дейности в областта на здравеопазването и социалните услуги	15

3	Над 30% от допустимите инвестиционни разходи са, насочени към опазване на околната среда и борба или адаптация с климатичните промени, в т. ч. устойчива енергия и производства	20
4	Проектът създава работни места	20
4.1	Проектът създава едно работно място	10
4.2	Проектът създава повече от едно работно място	20
5	Проектът е представен от млад предприемач или жена	15
6	Чрез проекта се създава ново за кандидата производство или услуга	15
Подпомагат се заявления за подпомагане, които са получили минимален брой от 15 точки по критериите за подбор. За заявления за подпомагане, получили еднакъв общ брой точки, за които е наличен частичен разполагаем бюджет, класирането се извършва съобразно точките получени по първия от критериите, посочени в списъка по-долу. В случай, че и по първия от критериите заявленията за подпомагане получат еднакъв брой точки се преминава към класиране по втория критерий от списъка по-долу. В случай, че след класиране и по втория критерий заявленията за подпомагане получат еднакъв брой точки се преминава към класиране по третия критерий от списъка по-долу. I. Критерий 4. Проектът създава работни места II. Критерий 2 Проекти за дейности в областта на здравеопазването и социалните услуги III. Критерий 1. Проектът включва дейности насочени към създаване на „интелигентни селища“		

Описание на целите и обхвата на мярката

Интервенцията се прилага на територията на МИГ-Община Марица

Цели на мярката

- Подобряване на публичната инфраструктурата и технико-комуникационните системи на територията на МИГ;
- Подобряване на обектите за развитие на традициите и на културно-историческите обекти;
- Подобряване на състоянието на образователната и друга социална инфраструктура.

Устойчивото социално-икономическо развитие на територията на МИГ е неразривно свързано със съществуващата инфраструктура и качеството на предлаганите услуги за населението. Недостигът на средства за инвестиции за обновяване на съществуващата инфраструктура и недотам доброто качество на предлаганите услуги (спрямо градовете) е основният елемент, който продължава да разширява границите на развитие между населените места на територията и градските райони в страната. Освен това е основна пречка за създаването на равни възможности в социално-икономическото развитие на територията. Тези фактори допринасят до влошаване на качеството на живот на място и застрашават способността им да задържат населението и да привличат инвестиции. Населените места на територията на МИГ-Община Марица ще станат по-привлекателни за бизнеса и за живеене чрез поддържането и стимулирането на тяхното икономическо, социално и културно развитие, чрез изграждането на липсваща или рехабилитация на съществуващата техническа инфраструктура, транспортни и комуникационни връзки. Създаването и обновяването на публичната и техническата инфраструктура е основата за създаване на оптимална жизнена среда в селските райони, създаването на достъпност и развитие на икономиката.

Интервенцията ще подкрепи подобряването и облагородяване на публичните пространства чрез изграждане или обновяване на паркове, градинки, улично озеленяване, детски площадки и спортни съоръжения, които са от съществено значение и осигуряват добра социална среда на територията. Включването на комплекс от мерки, респективно и мерки по облагородяване на публични пространства за малките населени места, ще е предпоставка за развитие и способност да задържат населението и да привличат инвестиции в тези райони.

Културата и духовното развитие на територията в селските райони са фактор за подобряване качеството на живота, намаляване на миграцията на младите хора, за опазване на културното наследство и традиции. Територията е с богато културно и историческо наследство. В населените места средища на култура и духовност са библиотеките, читалищата и музеите. Народните читалище на територията са единствените институции, които все още поддържат културния облик и традиции, характерни за нея.

Посредством включването в СВOMP на настоящата интервенция се цели отключване на икономическия потенциал на територията, подобрена свързаност и създаване на по-благоприятни условия за живот и работа, които да допринесат за смекчаване на обезлюдяването на района.

Допустими получатели

Допустими получатели на територията на МИГ са община „Марица“ и читалищата на територията на МИГ за обекти свързани с читалищна инфраструктура.

Допустимите дейности и разходи

Допустими за подпомагане са инвестиции в основни услуги за населението свързани със създаването, подобряването или разширяването на малка по мащаби инфраструктура.

Дейностите трябва да се изпълняват на територията на МИГ и да отговарят на дефиницията за дребна по мащаби инфраструктура.

Предвидените дейности трябва да се изпълняват в съответствие с плана за интегрирано развитие на съответната община и да са съгласувани със СВOMP на МИГ. Дейностите трябва да нямат отрицателно въздействие върху околната среда по ЗООС, да отговарят на изискванията на заповедите за определянето на местата по Натура 2000 и плановете за тяхното управление, а когато няма издадени заповеди дейността да е съгласувана с МОСВ, ЗЗТ, ЗБР и съответните им подзаконовни нормативни актове за тяхното прилагане; да се изпълняват съгласно с препоръките от извършените оценки, както и условията и мерките в съответния административен акт на компетентния орган съгласно ЗООС, ЗЗТ и ЗБР и съответните им подзаконовни нормативни актове за тяхното прилагане (когато е приложимо); ако дейностите се извършват на терени, които подлежат на рекултивация съгласно чл. 11 ал 1 от ЗОЗЗ да се представи проект за рекултивация на нарушени терени или залесяване на териториите с подходящи растителни видове, когато националното законодателство изисква да се приложат тези мерки.

Не се подпомагат определени дейности, попадащи в обхвата на ППР.

По настоящата интервенция не са допустими разходи за инфраструктура, свързани с пътища, водопреносни и канализационни системи, освен ако не са част от по-голям проект или не са свързани с дейности, отговарящи на концепцията за интелигентни селища.

Улици, тротоари и съоръжения, и принадлежностите към тях са допустими, ако са изградени или реконструирани ВиК системите или не се предвижда да се изградят или реконструират ВиК системи за период от седем години от датата на кандидатстване.

Предоставя се безвъзмездна финансова помощ за следните допустими за подпомагане дейности по интервенцията:

- Строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи улици и тротоари и съоръженията и принадлежностите към тях;
- Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общинска образователна инфраструктура с местно значение в селските райони;
- Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общински сгради, в които се предоставят обществени услуги, с цел подобряване на тяхната енергийна ефективност, вкл. и дейности за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствени нужди;
- Изграждане и/или обновяване на площи за широко обществено ползване, предназначени за трайно задоволяване на обществените потребности от общинско значение;

- Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на спортна и туристическа инфраструктура.
- Реконструкция, ремонт, реставрация, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на обекти, свързани с културния живот.

Дейностите свързани със строително-монтажни работи, следва да бъдат в съответствие с приложимото национално законодателство в сферата на устройството на територията, инвестиционното проектиране и строителството в Република България

Допустими разходи

Допустими за подкрепа по мярката са разходи, които са свързани с изпълнение на допустимите дейности и не противоречат на условията на Регламент (ЕС) 2021/2115, като например:

- а) строително-монтажни работи за изграждане, ремонт, реконструкция, преустройство, поддръжка или възстановяване;
- б) закупуване на оборудване и обзавеждане
- в) общи разходи, свързани с основните разходи по проекта като хонорари на архитекти, инженери и консултанти, предпроектни проучвания, придобиване на патентни права и лицензи, авторски права и строителен надзор в размер на до 12% от общия размер на допустимите разходи по проектното предложение;

Разходите за консултанти, по т. „в“ се състоят от разработване на бизнес план, включващ предпроектни изследвания и маркетингови стратегии, извършване на предпроектни проучвания и окомплектоване на пакета от документи и консултантски услуги, свързани с изпълнението, и отчитане на дейностите по проекта до изплащане на помощта и не следва да надхвърлят 5 на сто от общия размер на допустимите разходи по проектното предложение.

Финансови параметри за проектните предложения

- Минималният размер на допустимите разходи за едно проектно предложение е 20 000 лева.
- Максималният размер на допустимите разходи за едно проектно предложение е до 391 000 лева;

Интензитет на финансовата помощ

Финансовата помощ е в размер на 100 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест

№	Критерии за оценка	Отн. тежест (%)
1	Дял на населението на територията на МИГ, ползващо се от подобрения достъп до услуги и инфраструктура	50
1.1	До 30% от населението на МИГ	10
1.2	От 30.01% до 50%	25
1.3	Над 50%	50
2	Брой населени места, в които се реализират проектни дейности	30

2.1	Проектът включва дейности в едно населено място	10
2.2	Проектът включва дейности в две населени места	20
2.3	Проектът включва дейности в три и повече населени места	30
3	Допълняемост на инвестициите, водещи до по-голяма завършеност на инфраструктурата	10
4	Проекти с включени инвестиции за достъпна среда	10

Подпомагат се заявления за подпомагане, които са получили минимален брой от 20 точки по критериите за подбор.

За заявления за подпомагане, получили еднакъв общ брой точки, за които е наличен частичен разполагаем бюджет, класирането се извършва съобразно точките получени по първия от критериите, посочени в списъка по-долу.

В случай, че и по първия от критериите заявленията за подпомагане получат еднакъв брой точки се преминава към класиране по втория критерий от списъка по-долу.

В случай, че след класиране и по втория критерий заявленията за подпомагане получат еднакъв брой точки се преминава към класиране по третия критерий от списъка по-долу.

- I. Критерий 1. Дял на населението на територията на МИГ, ползващо се от подобрения достъп до услуги и инфраструктура
- II. Критерий 4 Проекти с включени инвестиции за достъпна среда
- III. Критерий 2. Брой населени места, в които се реализират проектни дейности

Описание на целите и обхвата на мярката

Мярката се прилага в съответствие с приложимите условия на Регламент (ЕС) № 2021/2115 и Регламент (ЕС) 2021/1060.

Териториалният обхват на проектните предложения е територията на МИГ.

Цели на мярката

Цел на мярката е запазването на духовния и културния живот на населението на територията на МИГ, запазване на културната идентичност и традиции, опазване и популяризиране на природното наследство на територията на МИГ, допринасящи за повишаване качеството на живот на хората. Запазването на културния и духовния живот на населението е от важно значение за развитието на територията на МИГ. Културното и природно наследство ще се запазва, съхранява и развива в културните центрове - читалища, библиотеки, училища и др. Опазването и популяризирането на културното и природно наследство ще има благоприятно устойчиво въздействие и по отношение на опазване на околната среда.

В обхвата на тази подмярка ще се предоставя безвъзмездна финансова помощ за материални и нематериални инвестиции и дейности за възстановяване, съхранение и популяризиране на културните традиции и идентичност на населените и опазване и популяризиране на природните дадености и богатство от територията на МИГ.

Мярката ще подкрепи и създаването на една или повече концепции за интелигентни селища, като предпоставка за преминаване към „смайт“ териториално развитие.

Допустими получатели

Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ), които имат седалище на територията на МИГ, включително читалища, регистрирани по Закона за читалищата и МИГ-община „Марица“; училища и детски градини; община „Марица“.

Местната инициативна група може да бъде бенефициент с проект по мярката, ако:

никой от членовете на колективния управителен орган, както и свързано с него лице по смисъла на § 1 от допълнителните разпоредби на Търговския закон, не е изпълнител или подизпълнител на дейностите и проектът, за който кандидатства за финансиране, е за нестопански дейности.

Допустимите получатели на финансова помощ юридически лица, задължително трябва да имат седалище на територията на МИГ, съответно постоянен адрес за получатели физически лица и да осъществяват дейностите по проекта на територията на действие на МИГ. Изискването за седалище на територията на МИГ не важи за община „Марица“.

Допустимите дейности и разходи

Подпомагат се материални и нематериални инвестиции, които водят до:

А/ Изследване, поддържане, възстановяване, популяризиране и подобряване на културното наследство и „смайт“ местно развитие:

- Подготовка и организация на местни културни събития, като фолклорни празници и събори, панаири, фестивали, хепънинги и др.;

- Проучвания и изработване на материали във връзка с идентификация и/или документиране и/или изследване, и/или съхраняване на елементи от нематериалното културно наследство;
 - Създаване, съхраняване или обогатяване на етнографски, природни и исторически сбирки; Дейности, свързани с проучвания, запазване и популяризиране на автентичен фолклор и местни традиции, възстановяване на празници, обичаи и храни;
 - Създаване и подкрепа на Клубове (работилници за родители и деца, групи по интереси) за различни поколения за проучване, изучаване, съхранение и популяризиране на културното наследство - местната култура, бит, кулинария, история, традиции, включително – музика и изобразително изкуство, традиционни занаяти, обичаи и ритуали, неписана традиция;
 - Участия във фестивали, събори, изложби, семинари и др. за представяне на местни обичаи, традиции, фолклор и елементи на местното нематериално културно наследство.
 - Възраждане и предаване на различни аспекти на културни традиции и наследство и популяризирането им чрез организиране и провеждане на мероприятия във връзка с местни културни обичаи и традиции, като: временни и постоянни тематични изложби; фестивали, събори, семинари, концерти, тематични концерти и постановки конкурси; Филми, видео клипове или мултимедийни възстановки; разработване и разпространяване на информационни материали различни от обикновени брошури (тематични изследвания, снимков архив, каталози и др.); разработване и представяне на макети, възстановяване на елементи от традиционни костюми или предмети от традиционния бит;
 - Закупуване на инвентар, съоръжения, оборудване, обзавеждане като музикални инструменти, носии, витрини за изложби, стелажи, декори, интерактивни дъски, мултимедии, лаптопи, осветление, озвучителна, аудио и видео техника, компютърни конфигурации/сценично оформление/, реквизити необходими за дадения вид изкуство, репетиционни и сценични облекла и др.
 - Попълване на библиотечен фонд с библиотечни материали, закупуване на книги, графични издания, електронни документи и др.
 - Разработване на концепции за „интелигентни селища“
- Б/ Поддръжка, възстановяване и подобряване на природното наследство:
- Опазване, възстановяване, подобряване и поддръжка на природното наследство и селския ландшафт, включително на природни дадености, забележителности и територии от особено значение за местната общност, на ценни за територията природни образувания, растения, дървесни видове и животни, вековни дървета;
 - Съвместни проекти на жители на повече от едно населено място или представители на различни поколения за: организиране на клубове/ кръжоци/ школи и други инициативи за информиране и включване на населението в опазване на природни елементи и защитени видове като неделима част от селския ландшафт; идентифициране на местни отличителни характеристики на пейзажа; организиране на опознавателни и занимателни акции за почистване от отпадъци; облагородяване и опазване на селския пейзаж в и извън населените места.
 - Възстановяване и подобряване на малка по мащаб инфраструктура за отдих и развлечения, например: заслони, информационни и указателни табели, пътеки и др.

Недопустими за финансиране по подмярката са инвестиции свързани с реконструкция, ремонт, изграждане на религиозни храмове и прилежаща инфраструктура.

Допустими разходи

Допустими за подкрепа по мярката са разходи, които са свързани с изпълнение на допустимите дейности и не противоречат на условията на Регламент (ЕС) 2021/2115.

Допустими разходи по компонент А и компонент Б:

а) Разходи за материални активи

б) Разходи за материали

в) Разходи за услуги

г) Разходи за нематериални активи

д) Общи разходи, свързани с основните разходи по проекта като хонорари на архитекти, инженери и консултанти, предпроектни проучвания, придобиване на патентни права и лицензи, авторски права и строителен надзор в размер на до 12% от общия размер на допустимите разходи по проектното предложение;

Разходите за консултанти, по т. „д“ се състоят от разработване на бизнес план, включващ предпроектни изследвания и маркетингови стратегии, извършване на предпроектни проучвания и окомплектоване на пакета от документи и консултантски услуги, свързани с изпълнението, и отчитане на дейностите по проекта до изплащане на помощта и не следва да надхвърлят 5 на сто от общия размер на допустимите разходи по проектното предложение.

Финансови параметри за проектите предложения

- Минималният размер на допустимите разходи за едно проектно предложение е 10 000 лева.
- Максималният размер на допустимите разходи за един проект е до 50 000 лева;

Интензитет на финансовата помощ

Финансовата помощ е в размер на 100 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест

№	Критерии за оценка	Относителна тежест (%)
1	Проектът се осъществява от НПО	10
2	Проектът включва дейности насочени към създаване на „интелигентни селища“	15
3	Проектното предложение включва дейности в повече от едно населено място на територията на МИГ	15
4	Дейностите са насочени към деца и младежи	20
5	Дейностите по проекта включват участие на хора с увреждания и/или малцинствени групи	20

6	Брой лица, обхванати от проекта, свързани с подкрепа на дейности за социално включване	20
6.1	До 50 лица	5
6.2	От 51 до 100	10
6.3	Над 100 лица	20

Подпомагат се заявления за подпомагане, които са получили минимален брой от 20 точки по критериите за подбор.

За заявления за подпомагане, получили еднакъв общ брой точки, за които е наличен частичен разполагаем бюджет, класирането се извършва съобразно точките получени по първия от критериите, посочени в списъка по-долу.

В случай, че и по първия от критериите заявленията за подпомагане получат еднакъв брой точки се преминава към класиране по втория критерий от списъка по-долу.

В случай, че след класиране и по втория критерий заявленията за подпомагане получат еднакъв брой точки се преминава към класиране по третия критерий от списъка по-долу.

- I. Критерий 2. Проектът включва дейности насочени към създаване на „интелигентни селища“
- II. Критерий 4 Дейностите са насочени към деца и младежи
- III. Критерий 5. Дейностите по проекта включват участие на хора с увреждания и/или малцинствени групи

Допустими дейности

Дейностите за сътрудничество и подготовката за него следва да допринасят за развитието на територията на МИГ, чрез взаимодействие и реализиране на съвместни проекти и включват:

Разработване на съвместен продукт/услуга/действие, вкл. разходи за материални и нематериални активи;

Извършване на изследвания, проучвания и анализи, директно свързани със съвместния продукт/услуга/действие;

Реализиране на промоционални и маркетингови кампании;

Организиране на заседания, обучения, семинари, съвместни събития, срещи с потенциални партньори или партньори по проекта;

Извършване на информационни кампании, включващи организиране на срещи, конференции, публикуване и излъчване в медиите;

Дейности по координация (извършване на разходи за наемане на допълнителен персонал, пътни разходи, разходи за нощувки и храна, хонорари за експерти, разходи за превод, разходи за комуникация).

Условия за допустимост на дейностите

Дейностите за сътрудничество трябва да отговарят на следните условия за допустимост:

- да са свързани и да водят до развитието на територията, обхваната в стратегията на МИГ;

- да съответстват на и да допринасят за постигане целите и приоритетите на СВOMP на МИГ и СПРЗСР;

- да се изпълняват съгласно сключено споразумение между най-малко двама партньори - МИГ от България и/или МИГ, изпълняващи стратегии за VOMP от друга държава – членка от ЕС;

- в партньорството за дейностите по сътрудничество могат да участват и други юридически лица от страната и чужбина със собствен финансов принос.

Допустими разходи

За дейности за сътрудничество и подготовка за него са допустими следните разходи за:

1. разработване на съвместен продукт/услуга/действие, вкл. материални и нематериални инвестиции;
2. строително-монтажни или строително-ремонтни работи на територията на партньорите от Република България;
3. други материални и нематериални активи;
4. изследвания и проучвания, директно свързани със сътрудничеството, включително за издаване на становища;
5. възнаграждения за външни експерти – физически или юридически лица за изпълнение на дейности, включително за преводачи;
6. възнаграждения, свързани с координацията на планираните дейности на служители на МИГ;
7. промоционални и маркетингови кампании за съвместния продукт/услуга;
8. организиране и провеждане на обучения, семинари, съвместни събития и партньорски срещи;
9. информираност – създаване на интернет страница за проекта, публикации в регионални медии, информационни конференции;
10. публичност – изготвяне и разпространение на информационни материали и осигуряване на публичност, в т.ч.

информационни табели; 11. командировки на служителите на МИГ, експерти по проекта, включително преводачи, членове на колективния управителен орган и членове на колективния върховен орган на МИГ, както и други участници от територията в дейности, свързани с изпълнението на проекта, съгласно Наредбата за командировките в страната, приета с Постановление № 72 на Министерския съвет от 1986 г. (Обн., ДВ, бр. 11 от 1987 г.) и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина, приета с Постановление № 115 на Министерския съвет от 2004 г. (Обн., ДВ, бр. 50 от 2004 г.); 12. преводи (писмени и симултанни); 13. пощенски и куриерски услуги; 14. такси за издаване на документи, свързани с изпълнението на проекта.

Финансови параметри

Общ бюджет на мярката: **100 550 лева**

Интензитет на финансовата помощ

Интензитетът на подпомагане е 100% от допустимите разходи

Допустими дейности: управление, мониторинг и оценка и популяризиране на стратегиите

Допустими разходи

За управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране са допустими следните разходи:

1. Разходи за управление, мониторинг и оценка на стратегията:

1.1. разходи за заплати, както и задължителни по силата на нормативен акт разходи за социални и здравни осигуровки за персонала, обезщетения за временна неработоспособност и други, дължими от работодателя по силата на нормативен акт;

1.2. разходи за външни услуги, възнаграждения и осигуровки, дължими от МИГ на експерти (физически или юридически лица), свързани с прилагането на стратегията (оценители, консултанти, външни експерти, счетоводно обслужване);

1.3. непреки разходи:

а) за услуги, непряко свързани с прилагането на стратегията (правни, одиторски);

б) разходи за наем на офис;

в) разходи за комуникация и външни услуги (телефон, интернет, пощенски услуги, куриерски услуги, топло- и електроенергия, вода, охрана на офиса, електронен подпис, застраховане на дълготрайни материални активи по смисъла на чл. 50, т. 2 от Закона за корпоративното подоходно облагане, закупени със средства от настоящия или предходния програмен период по подхода ВОМР);

г) разходи за закупуване на офис консумативи и канцеларски материали;

д) разходи за закупуване на гориво за лек автомобил;

е) други непредвидени оперативни разходи.

1.4. разходи за командировки на екипа и членовете на колективния върховен орган на МИГ съгласно Наредбата за командировките в страната и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина;

1.5. разходи за закупуване на офис оборудване, обзавеждане и софтуер;

1.6. разходи за обучения на екипа и членовете на колективния върховен орган във връзка с прилагането на стратегията за местно развитие;

1.7. разходи, свързани с публични отношения (разходи за организиране на срещи на МИГ, разходи за работа в мрежа, участие на екипа и членовете на колективния върховен орган в срещи с други МИГ);

1.8. разходи за участие на МИГ в дейности на Националната и на Европейската селска мрежа за развитие на селските райони, както и на Европейската ЛИДЕР асоциация и други асоциации на МИГ;

1.9. финансови разходи, в т. ч. банкови такси за управление на една сметка и такси за издаване на изискуеми документи;

1.10. разходи за мониторинг и оценка на стратегията за ВОМР.

2. Разходи за популяризиране на стратегията за ВОМР:

2.1. разходи за проучвания и анализи на територията (териториални, икономически, социални и други анализи и проучвания);

2.2. разходи за популяризиране, информизиране и публичност:

	<p>а) за създаване и поддръжка на интернет страница;</p> <p>б) за създаване и реализиране на публикации в печатни и електронни медии и излъчвания в радио - и телевизионни медии на покани за организирани събития и други, свързани с популяризиране дейността на МИГ;</p> <p>в) отпечатване на брошури, материали за обучение и други печатни материали, изработване на рекламни материали и други, свързани с популяризиране дейността на МИГ;</p> <p>г) преводи;</p> <p>д) изработка и монтаж на табели и билбордове за популяризиране на МИГ;</p> <p>е) свързани с изготвяне на материали, подпомагачи потенциалните получатели на финансова помощ при разработването на дейности и подготовката на заявления;</p> <p>ж) други разходи за популяризиране, информиране и публичност;</p> <p>2.3. разходи за организиране на обучения, семинари и информационни срещи за местни лидери и за уязвими групи и застрашени от бедност целеви групи, включително роми, свързани с подготовка, изпълнение и отчитане на проекти и други, свързани с популяризиране на стратегията за ВОМР и прилагане на подхода.</p> <p>Разходите, предвидени за дейностите по управление, мониторинг и оценка на стратегията за ВОМР и нейното популяризиране не надвишават 25 на сто от общия размер на публичния принос на ЕЗФРСР по стратегията.</p> <p>Разходите за популяризиране на стратегията са най-малко 20 на сто от общия размер на разходите по мярката.</p> <p>Финансови параметри</p> <p>Общ бюджет на мярката: 1 466 850 лева.</p> <p>От тях:</p> <p>Разходи за управление, мониторинг и оценка на СВОМР: 1 173 480 лв.</p> <p>Разходи за популяризиране на СВОМР: 293 370 лв.</p>
--	---

6. Финансов план, включващ планираните средства от ЕЗФРСР:

Код на мярката	Име на мярката	Общо за периода на стратегията	
		лева	%
1	<i>Инвестиции в земеделските стопанства</i>	300 000	5,1%
2	<i>Инвестиции за преработка на селскостопански продукти</i>	200 000	3,4%
3	<i>Инвестиции за неселскостопански дейности</i>	1 000 000	17,1%
4	<i>Инвестиции в основни услуги и дребна по мащаби инфраструктура</i>	2 500 000	42,6%
5	<i>Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и подобряване на културното и</i>	300 000	5,1%

	<i>природното наследство на селата, както и „смайт“ местно развитие</i>		
6	<i>Мярка „Сътрудничество и подготвителни дейности за него“</i>	100 550	1.7%
7	<i>Мярка „Управление, мониторинг и оценката на стратегията и нейното популяризиране“ (До 25% от средствата на ред „Общо средства за стратегията от ЕЗФРСР)</i>	1 466 850	25,0%
	ОБЩО СРЕДСТВА ЗА СТРАТЕГИЯТА ОТ ЕЗФРСР	5 867 400	100%

Финансовия план на СВОМР на МИГ-община Марица е разработен така, че да обезпечи ресурсно определените в Стратегията цели и интервенции, формулирани на база потребностите и потенциала на територията. При неговото разработване са отчетени съществуващите лимитиращи фактори, които интервенцията налага, свързани с недопустимостта на отделни дейности, напр. изграждане на пътища, канализации и др. свързани с публичната инфраструктура, както и разходи за основни земеделски инвестиции. От друга страна потребностите на селския регион са значително по-големи от допустимите финансови ресурси по интервенцията и не могат да бъдат удовлетворени само от ресурса по Стратегията. В този смисъл е търсен баланс между потребности и възможности, както и баланс между изведени цели, индикатори за резултат и финансов ресурс по бюджетите на отделните мерки, които да обезпечи финансирането на проекти и дейности, които да доведат до постигане на целите.

Предвиденият финансов ресурс за всяка планирана интервенция е съобразен с изградения абсорбиционен капацитет на потенциалните бенефициенти на стратегията, като по тази причина по-голям дял от средствата е планиран за публичните получатели (47.7%). Делът на ресурса за частните бенефициенти представлява малко над една четвърт (25.6%) от общия бюджет на стратегията. Той преобладаващо е насочен към интервенцията, свързана с неземеделски дейности (17.1%), поради по-големия интерес, регистриран по време на проучванията, както и отчитайки ограниченията за недопустимост на финансирането на основни земеделски инвестиции. За земеделски инвестиции и такива свързани с преработка на земеделски продукти за заделени общо 8.5%, разпределени между двете интервенции.

Структура на разпределението на средствата по мерки в СВОМР

Планираният финансов ресурс по отделните специфични цели е оптимален и ще осигури тяхното постигане в голяма степен.

Във финансовия план е заложен дял от 25% за финансиране на разходи, свързани с управление, мониторинг и оценката на стратегията и нейното популяризиране, който следва да обезпечи нормалната работа на екипа до крайния срок за изпълнение на Стратегията.

Предвидени са средства (1.7%) за дейности за сътрудничество, които да подпомогнат процеса на интегриране на МИГ в национални и международни мрежи от организации, работещи за развитието на селските райони с оглед придобиване на „ноу-хау“ и обмяна на експертен опит.

Предложеното разпределение на средствата във финансовия план ще обезпечи постигането на очакваните резултати от изпълнение на интервенциите, заложен в плановия документ.

Разпределението на средствата във финансовия план е съобразено и със заложените индикаторите за мониторинг и оценка на стратегията, осигурявайки тяхното постигане до края на периода за прилагане на Стратегията.

7. Описание на уредбата за управление, мониторинг и оценка, която показва капацитета на местната инициативна група да изпълни стратегията: (не повече от 6 страници);

7.1. Организационна структура на МИГ:

7.2. Управление на МИГ:

<p>- Органи за управление и контрол;</p>	<p>Местна инициативна група – Община Марица, обхващаща територията на община Марица е създадена на 31.03.2016 г., след широк публичен съгласувателен процес спредставителите на местната общност, съгласно изискванията на приложимата тогава нормативна уредба и в резултат на дейностите на проект по подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ от Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020 г. с №РД50-170/07.12.2015г.</p> <p>Сдружението е доброволна, политически необвързана и независима организация с нестопанска цел за осъществяване на дейност в обществена полза. Основните дейности на сдружението са насочени към развитието на селския район в сферите на: конкурентоспособността на земеделието, опазването на околната среда, подобряване качеството на живот и разнообразяване на икономическите дейности в селските райони чрез развитието на услугите и бизнеса извън земеделието, осигуряване на възможности за заетост и цялостно и хармонично развитие на хората, особено в селата и малките населени места. Сдружението работи за подобряване на конкурентоспособността на типични и уникални местни продукти, за увеличаване на възможностите и подобряване на механизмите за активиране на местната общност в полза на местното развитие, както и мотивиране участието на местните лица в развитието на района, за гарантиране изпълнението на местни инициативи отдолу-нагоре. Сдружението представлява публично-частно партньорство със задължителното участие на Община Марица.</p> <p>В работата си Сдружението се води от следните принципи:</p> <ul style="list-style-type: none">- Равнопоставеност между представителите на публичните институции, частния бизнес и организациите на гражданското общество; Равнопоставеност и сътрудничество между представителя на Община Марица и останалите членове, съставляващи сдружението; Равнопоставеност между представителите на земеделския и неземеделския бизнес; Равенство, взаимно уважение между членовете без оглед на пол, раса, религия и партийна принадлежност, право на глас на всеки член, участие в управлението на сдружението и право да бъде информиран за дейността му; Лична отговорност при изпълнение на взетите решения; Екипност в работата на ръководните й органи; Публичност, откритост и информираност на обществеността за дейността на Сдружението. <p>Органи на сдружението са: Общо събрание на Сдружението; Управителен съвет; Председател на УС.</p> <p>Общо събрание Общото събрание е колективен върховен орган на Сдружението и се състои от всички негови членове. Общото събрание има следните правомощия по отношение на Стратегията за ВОМР, регламентирани в Устава на организацията:</p> <ul style="list-style-type: none">- Изменя и допълва устава; Приема и одобрява СВОМР, разработена съгласно изискванията на приложимата нормативна уредба; Приема други вътрешни актове; Определя броя и членовете на УС, избира и освобождава същите, избира и освобождава председателя на УС, измежду неговите членове; Приема по предложение на УС бюджет, основни насоки и програма за дейността на сдружението, годишният доклад за дейността и финансовият отчет на
--	---

	<p>сдружението, както и годишните отчети на УС за дейността му; Ежегодно приема отчета за изпълнение на СВOMP;</p> <p>Управителен съвет</p> <p>Управителният съвет е колективен управителен орган на МИГ-Община Марица и се формира от представители на всички сектори на територията на МИГ. При избора на членове на УС се следват следните принципи:</p> <ul style="list-style-type: none">- Представителите на публичния сектор в УС, не следва да надвишават 49% от общия брой членове.- Останалите членове на УС (физическите лица с постоянен адрес и/или заетост на териториите на община Марица и представителите на юридическите лица, членове на Сдружението със седалище на територията на общината) могат да бъдат заинтересовани страни/представители на частния сектор, включително земеделския и не- земеделския бизнес; банков сектор; браншови организации и сдружения, НПО. <p>Правомощия на УС, свързани със Стратегията за местно развитие:</p> <ul style="list-style-type: none">- разработва управленски системи и процедури за ефективното и прозрачно функциониране на сдружението и за прилагане на Стратегията за местно развитие; избира представители на сдружението в национални и европейски мрежи на селските региони; одобрява административен екип за изпълнение на Стратегията; определя щатното разписание на МИГ; изготвя за одобрение от Общото събрание графици и планове за изпълнение на Стратегията за местно развитие; изготвя ежегодно отчет за изпълнение на Стратегията за местно развитие; осъществява мониторинг на заседанията за избор на проекти към Стратегията; одобрява докладите от Комисията за оценка на проектите към Стратегията; <p>Председател на УС на МИГ:</p> <p>Правомощия на Председателя на УС, свързани със Стратегията:</p> <ul style="list-style-type: none">- подписва договори за финансиране на проекти от страна на сдружението с бенефициенти по правилата и разпоредбите на финансиращите органи; назначава административен екип за изпълнение на Стратегията; приема докладите от Комисията за оценка на проектите към Стратегията; представя за одобрение и е пряко ангажиран с прилагането на приетата Стратегия; изготвя за одобрение от УС и Общото събрание Графици и Планове за изпълнение на Стратегията; осъществява мониторинг на заседанията за избор на проекти; одобрява докладите от комисията за оценка на проектите към Стратегията.
<p>- Описание на позициите и изискванията към изпълнителя</p>	<p>Персоналът на МИГ се състои от „Изпълнителен директор“ и минимум един „Експерт по прилагане на Стратегия за ВOMP“.</p> <p>Изпълнителният директор отговаря на следните минимални изисквания:</p> <ul style="list-style-type: none">- завършено висше образование, най-малко степен „магистър“;- трудов стаж и/или осигурителен стаж най-малко 5 години;- управленски опит най-малко две години или най-малко три години опит като експерт в МИГ/МИРГ по прилагане на стратегия за ВOMP;- опит в реализиране на проект, програма или стратегия със стойност над 100 хиляди лева, финансирани от ЕС или от други международни донори.

директор
и
персонала.

Експертът по прилагане на стратегията за ВОМР отговаря на следните минимални изисквания:

- завършено висше образование, най-малко степен „бакалавър“;
- трудов стаж и/или осигурителен стаж най-малко две години.

Изпълнителният директор и експертът по прилагане на стратегията за ВОМР се назначават от Председателя на УС на МИГ. Председателят на УС назначава и освобождава от длъжност Изпълнителния директор на сдружението и експерта, като упражнява и дисциплинарна власт по отношение на тях.

Изпълнителният директор на сдружението отговаря за прилагането на СВОМР, като неговите правомощия се определят в длъжностната характеристика за длъжността и включват следните отговорности и задължения:

- Да организира подготовянето и публикуването на пакет документи за кандидатстване с проекти на територията на Сдружението, като следи и контролира допустимостта на бенефициентите, дейностите, разходите, интензитета и размерът на помощта по проектите, съобразно разписаните в СВОМР условия; Да организира процеса по информиране, консултиране и подкрепа за подготовката на проекти на потенциалните кандидати; Да организира поддържането на база данни за постъпилите проекти по Стратегията за местно развитие, тяхното състояние и движение; Да организира процеса на проверка за административно съответствие и допустимост на проектите, както и на техническа и финансова оценка на проектите; Да извършва подготовка и да организира провеждането на заседания на комисията за подбор на проектни предложения към Стратегията; Осъществява мониторинг на заседанията за избор на проекти към Стратегията; Да изпраща информация за всички проекти, одобрени от комисията за подбор на проектни предложения към Сдружението, в Разплащателна агенция за извършване на проверка за съответствие с процедурите, описани в Стратегията за местно развитие, критериите за допустимост на кандидата и критериите за допустимост на проекта и планираните разходи; Да информира писмено кандидатите за одобрение или отхвърляне на проекта; Да организира процеса по информиране и консултиране на бенефициентите при изпълнението на проектите по СВОМР и подготовката на документи за отчитане пред РА; Да организира наблюдението на изпълнението на проектите и при необходимост участва в посещенията на място; Да изготвя годишен доклад за отчитане изпълнението на Стратегията за местно развитие, както и други доклади и справки за изпълнение на Стратегията за местно развитие, изисквани от УО; Да представя до управляващия орган годишен доклад за отчитане изпълнението на СВОМР; Да информира своевременно управляващия орган за проблеми, възникнали при изпълнението на стратегията; др. съгласно длъжностната характеристика.

Експертът по прилагане на Стратегията за ВОМР:

	<p>- Подпомага работата на изпълнителния директор; Докладва ежеседмично на изпълнителния директор за изпълнената работа и съгласува с него предстоящите дейности; Организира информационни кампании сред общността за популяризиране на мерките в стратегията и възможностите за кандидатстване с проекти; Информира и консултира потенциални кандидати на СВОМР по подготовката на заявленията им за подпомагане, бизнес планове и други документи; Информира потенциалните кандидати за подпомагане по СВОМР за отворените покани; Участва и подготвя консултации и обучения; Консултира и подпомага изпълнението на проектите по СВОМР и подготовката на заявки за плащане от страна на бенефициентите и тяхното отчитане; Участва в осъществяване на наблюдение на изпълнението на проектите и посещенията на място; Осигурява информация за базата данни за движението на проектите по СВОМР; Изготвя справки, експертни становища за изпълнението на СВОМР; Участва в мониторинга, събирането и подготовката на данни за изпълнението на СВОМР и дейността на сдружението; Следи за постигането на заложените индикатори по изпълнение на СВОМР и докладва на ИД; Поддържа контакти с външни експерти, ангажирани за консултиране и оценка на проекти към стратегията; Осъществява контакти с представители на УО по отношение на въпросите, свързани с прилагането на мерките и изпълнението на дейностите по СВОМР; Осъществява контакти с представители на други МИГ на територията на страната и ЕС; осъществяват организационни връзки и взаимоотношения с всички бенефициенти по СВОМР; Изготвя информация за реализацията на стратегията за местно развитие за различни медии; Следи за промени в нормативната база, касаеща реализацията на местната стратегия за развитие и дейността на сдружението; Участва в дейностите на МИГ, свързани с Национална и Европейска селска мрежа; Регулярно посещава срещите и обученията организирани от УО и ДФЗ; др. съгласно длъжностната характеристика.</p>
<p>7.3. Капацитет на местната инициативна група да изпълни стратегията за ВОМР:</p>	
<p>Административен капацитет;</p>	<p>МИГ – Община Марица е сдружение, което успешно прилага многофондова СВОМР в периода 2014-2020 г. То е разпознаваема организация на територията, която е спечелила доверието на местната общност. Сдружението е подпомогнало успешно разработването и реализацията на редица проекти на местни бенефициенти, които са донесли полза за голяма част от местната общност.</p> <p>През изминалия период управителните органи на МИГ, местни лидери, бенефициенти преминаха през десетки обучения по различни теми, насочени към повишаване на административния капацитет за управление, изграждане на екипи и други важни теми. Сдружението е споделяло и ползвало опит на редица други групи от страната и чужбина. Работните и информационни срещи, обществените обсъждания и обученията, проведени в периода на подготовка на настоящата СВОМР продължиха надграждането през настоящия период. Изграждането на капацитета ще продължи чрез осигуряване на добра комуникация и координация на</p>

действията. За това ще спомогне развитието на информационни канали на МИГ - уебстраница, информационни събития и срещи, консултации и др., активното им ползване, поддържане на актуален списък с контакти със заинтересованите, разпращане на покани за събития, писмена информация и др.

Членовете на екипа на МИГ, с които са сключени трудови договори, притежават необходимото образование и квалификация и най-вече опит за успешно изпълнение на стоящите пред МИГ задачи. Изпълнителният директор има необходимия управленски опит, участвал е в управление на големи проекти съфинансирани от ЕСИФ, както и опит по подхода ЛИДЕР. Същото се отнася и за експерта по прилагане на СМР.

МИГ ще използва в работата си по реализация на СМР вътрешни правила в пет основни направления, които ще гарантират ефективното управление на стратегията, разпределението на задачите между служителите на МИГ и график на действие:

1. *Вътрешни правила за прилагане на СМР*, касаещи дейности, свързани с осигуряване на информация и публичност, подготовка на проектни предложения в съответствие с целите на СМР (информирание, консултиране и подпомагане подготовката на проекти на потенциалните кандидати; подготвяне и публикуване на покана за кандидатстване с проекти на територията на МИГ; приемане и регистриране на заявления за кандидатстване; създаване и поддържане на база данни за постъпилите проекти по СМР, тяхното състояние и движение);

2. *Правила за оценка и класиране на проекти* (проверка за административно съответствие и допустимост на проектите; проверка за основателността на предложените разходи, липса на двойно финансиране и изкуствено създадени условия; осъществяване на техническа експертна оценка и класиране на проектите; подготовка и провеждане на заседания на комисията за избор на проекти към съответната МИГ; информирание писмено на кандидатите за одобрение или отхвърляне на проекта; сключване на договори с одобрените кандидати за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ);

3. *Вътрешни правила за наблюдение и оценка на изпълняваните проекти* (осъществяване на наблюдение на изпълнението на проектите; осъществяване на посещения на място; подпомагане одобрените кандидати при подготовката на заявки за плащане до Разплащателна агенция и изготвяне на доклади за отчитане на изпълнението; изпращане до РА и другите УО на списък на одобрените и отхвърлените проекти след приключване на работата на комисията за избор на проекти;

4. *Вътрешни правила за мониторинга и оценка на цялостното изпълнение и ефект от прилаганата Стратегия* (изготвяне на ежегоден годишен доклад за отчитане изпълнението на СМР, както и други доклади и справки за изпълнение на Стратегията, изисквани от Управляващите органи на програмите включени в СВОМР; представяне до управляващия орган на водещия фонд на годишен доклад за отчитане изпълнението на Стратегията за водено от общностите местно развитие; информирание своевременно Управляващите органи за проблеми, възникнали при изпълнението на стратегията.

	5. Предприети са мерки и са разписани <i>вътрешни правила, касаещи избягването на конфликти на интереси</i> като ключов момент в изграждането на доверие и постигането на прозрачност в работата на сдружението.
- Материално – технически капацитет;	МИГ разполага с просторен офис в село Калековец, който отговаря на всички изисквания за нормална работа на Сдружението и на приложимата нормативна уредба. Той е предоставен за безвъзмездно ползване от Община Марица. Офисът на МИГ се намира в центъра на село Калековец (едно от най-големите населени места в общината) и е достъпен за хора с увреждания. Офисът има обособени помещения за работа на екипа, за заседания и архив, както и зала за срещи. Офисът е оборудван с офис-техника, вкл. компютърна техника и офис – консумативи (работни бюра, работни и посетителски столове и др.), осигурен е неограничен достъп до интернет като по този начин са осигурени условия за нормална работа на всички служители, включени в екипа по прилагане на стратегията
- Финансов капацитет	МИГ- Община Марица разполага с финансов ресурс за управление на стратегията до 5 % от размера на финансовия ресурс за управление на стратегията за ВОМР.
7.4. Описание на системата за мониторинг и оценка:	
<p>Уредбата на мониторинга, както и уредбата на оценката са необходими не само като официално изискване за обосновка на разходите, а и като инструмент, който предоставя полезна информация за управлението на местното партньорство. Този инструмент дава възможност да се прецени кое е ефективно и кое не е, за да се адаптира СВОМР към променящите се условия. Системата за наблюдение и оценка има за цел да осигури надеждна информация за бюджетните параметри и резултатите от реализацията на СВОМР така, че да се улесни вземането на информирани управленски решения.</p> <p>Система за мониторинг (наблюдение)</p> <p>Чрез наблюдението ще се събира информация за договорените средства, финансираните проекти и непосредствените резултати от тяхното изпълнение. Системата за наблюдение има за цел да набави и структурира всеотна информация за хода на изпълнението на СВОМР. Информацията ще се агрегира/събира от:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Проведените заседания на УС на МИГ, както и на спомагателните органи на МИГ; Проведените работни срещи на служителите и екипа на МИГ; Подготвените и разпратени покани за представяне на проектопредложения; Зададените въпроси от бенефициенти по телефон и е-поща; Проявения интерес към поканите за представяне на проектопредложения; Подадените по отделните покани проектопредложения; Осъществено наблюдение по реализация на одобрените и финансирани проекти; Осъществени посещения на място; Подпомагане на одобрените кандидати при подготовката на заявки за плащане до Разплащателна агенция и изготвяне на доклади за отчитане на изпълнението; Изпращане до ДФЗ на списъци на одобрените и отхвърлените проекти след приключване на работата на Комисията за избор на проекти; Данни за икономическото развитие на отделните сектори на територията на МИГ, както и социално-икономическите характеристики на територията; Информация от базата данни за селските райони на Дирекция “РСР”, обхващаща ключови статистически данни. 	

Работата по набирането на данни ще се организира като непрекъснат процес по време на реализацията на СВОМР. За целите на мониторинга МИГ ще изготвя и поддържа актуална компютризирана база данни, в която са отразени базови индикатори като: брой и стойност на подадените заявления, брой и стойност на одобрените заявления, брой и стойност на сключените договори, брой и стойност на подадените искания за плащане, брой и стойност на одобрените искания за плащане, брой и стойност на успешно приключилите проекти. Набирането на данни ще се извършва от служителите на МИГ. Пряко ангажирани в актуализирането на базите данни са експертите по прилагане дейностите на СВОМР. Бенефициентите по Стратегията ще предоставят данни за наблюдение при попълване на заявленията за подпомагане. Отговорен за набирането на данни ще е изпълнителният директор на МИГ.

Система за оценка

Оценката на реализацията на СВОМР от страна на МИГ ще се базира на контрола върху изпълнението на проектите и сключените договори по СВОМР. Система за оценка ще съдържа информация за прогреса и изпълнението на проекти, финансирани в рамките на СВОМР. Тя ще включва параметрите: дата на изпращането на уведомителното писмо до бенефициента за провеждане на проверка на място, заповед за назначаване на двама служители от МИГ за извършване на проверката, констативен протокол за проведената проверка. Самите проверки могат да бъдат от три типа:

- фокусна проверка;
- многостранна проверка;
- проверка по сигнал.

Проверката ще се извършва от двама служители на МИГ. За всяка извършена проверка ще се съставя протокол.

МИГ ще организира ежегодно извършването на процес на оценка в периода на изпълнение на СВОМР.

Оценка на рисковете

При реализирането на мониторинга и оценката е възможно да възникнат пречки пред наблюдението, оценяването и събирането на данни. Трябва да бъде извършена оценка на рисковете - те следва да бъдат предварително прогнозирани и да бъдат набелязани стъпки за предотвратяването им. Възможните рискове при набирането на данни, наблюдението и оценката са неспазване на доброволно поетите ангажименти за предоставяне на информация от страна на бенефициентите, поради недостатъчна информираност; опорочаване на проверките на място поради неясно разписани или неспазени процедурни изисквания; липса на обективност при извършване на самооценката.

За да бъде предотвратена появата на тези пречки, е необходимо внимателно и трезво да бъдат планирани сроковете за актуализирането и поддържането на информационните бази данни, ясно и адекватно да бъдат разписани работещи процедури, да бъдат спазвани заложените срокове, да бъдат предприемани мерки за повишаване информираността на бенефициентите; да бъдат привлечени активни членове на МИГ за участие в процесите на мониторинг, оценка и самооценка, при спазване на изискването за недопускане на конфликт на интереси.

При спазване на процедурите, внимателно планиране, разпределение на задачите и придържане към планираните срокове сериозни пречки пред наблюдението и набирането на данни не би следвало да възникват. Екипната работа на служителите на МИГ и взаимодействието между изпълнителния екип на МИГ и останалите негови органи ще е

предпоставка за своевременно планиране и спазване на сроковете в графиците и плановете. Отговорността на работещите в МИГ ще е гаранция за спазване на изискванията на УО на програмите и сроковете по договора. Прозрачността и отвореността към бенефициентите, както и работата по оказване на подкрепа при тяхното кандидатстване и впоследствие - при изпълнението на финансираните проекти ще е гаранция за получаване на необходимата информация за попълване на информационната база данни на МИГ.

Уредбата за управлението и мониторинга на изпълнението на СВОМР, оценяването на прогреса в изпълнението на СВОМР и самооценката ще позволят навременно прогнозиране и намиране на решение при евентуално възникване на бъдещи пречки, така че да бъде осигурено безпрепятствено постигане на целите на СВОМР. При добро целепологане и екипна работа ще могат да се преодоляват евентуално възникналите форсмажорни обстоятелства, а при възникване на закъснения - те ще могат да се наваксват, без да се нарушават сроковете по изпълнение на договора.

8. Описание на прилагането на хоризонталните принципи на ЕС съгласно чл. 9 от Регламент (ЕС) 2021/1060 при изпълнението на стратегията: (не повече от 2 страници)

При изпълнението на СВОМР ще се следват политики и практики, които гарантират зачитането на основните права и спазването на Хартата на основните права на Европейския съюз.

1. Равнопоставеност на половете. Ще се гарантира равенството между мъжете и жените. Интегрирането на принципа на равенство между половете и отчитането на социалните аспекти на пола ще се вземат под внимание и ще се насърчават през целия процес на подготовка, изпълнение, мониторинг, докладване и оценка на СВОМР.

2. Липса на дискриминация. МИГ ще предприеме съответните стъпки, за да предотвратят всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация, по време на подготовката, изпълнението, мониторинга, докладването и оценката на СВОМР. По-специално достъпността за хората с увреждания ще се взема под внимание през целия процес на подготовка и изпълнение на Стратегията.

3. Насърчаване на устойчивото развитие. Изпълнението на Стратегията на всичките и фази и стъпки ще бъде в съответствие с целите на фондовете да преследват насърчаване на устойчивото развитие, посочена в член 11 отДФЕС, като се отчитат целите на ООН за устойчиво развитие, Парижкото споразумение и принципът за ненанасяне на значителни вреди. Тези цели ще се преследват при пълно зачитане на достиженията на правото на Съюза в областта на околната среда.

В подготовката на Стратегията е приложен принципът на устойчивото развитие, който гарантира постигането на целите на сегашните поколения без нанасяне на щети и рискове за следващите поколения, свеждане до минимум на неблагоприятните ефекти от човешката дейност и използване на природните ресурси по начин, който гарантира тяхното последващо самовъзстановяване. Принципът обвързва икономическата с екологичната ефективност, вкл. обвързването на екологични, засягащи състоянието на природното равновесие въпроси; с икономическите въпроси, отнасящи се до екологоемкостта; и, от трета страна, със социални

въпроси, свързани със стопанските и природните условия на живот: заетост, образование и обучение, здраве, достъп до „здрава“ природна среда, отговорно и споделено управление, както и намаляване и елиминиране на неустойчивите модели на производство и потребление.

В прилагането на всички интервенции на Стратегията ще залегне и ще бъде съблюдаван принципът на устойчивото развитие и защита на околната среда. Ще се стимулира разработването на проекти, които интегрират принципа за устойчиво развитие и защита на околната среда. При подбора ще се приоритизират проекти, които добавят стойност, като допринасят за устойчиво развитие и защита на околната среда. В мониторинга и оценката на реализацията на проектите ще се наблюдава приносът им за устойчиво развитие и защита на околната среда и своевременно ще се предприемат мерки за корекция, ако е необходимо. За спазването на този принцип ще гарантират следните механизми: предоставяне на информация във формулярите за кандидатстване, оценка, мониторинг по време на изпълнение на проектите, вкл. спазване на екологичното законодателството. При прилагането на инвестиционните мерки ще се цели опазване на компонентите на околната среда, подобряване опазването на околната среда и прилагането на природосъобразни инвестиции. С прилагането на мярката за дребна по мащаб инфраструктура има възможност да се въведат новите изисквания за интеграция на политиката по околна среда (ПОС) и политиката по изменение на климата, както и иновации при изграждането и обновяването на инфраструктурата.

При разработването на СВОМР е заложено прилагането на принципа за насърчаване на заетостта и конкурентоспособността. Като приоритетно ще бъде оценявано разкриването на работни места, вкл. по временна (сезонна) заетост. Инвестициите по мерките за бизнеса са пряко свързани с повишаване конкурентоспособността и се предвижда подпомагане на инвестициите във физически капитал за целите на разкриване на нови работни места и подобряване производителността на труда чрез реструктуриране и развитие на наличните материални мощности, насърчаване въвеждането на нови технологии, въвеждане на нови продукти, процеси и технологии, включително къси вериги на доставка. Произведените по-добри продукти, по-доброто им търсене на пазара и разкриването на нови пазарни ниши ще отвори възможности за повече работни места и ще е потвърждение за повишената конкурентоспособност на предприятията.

В рамките на публичните мерки при изграждането и обновяването на инфраструктурата ще се повиши привлекателността на територията и ще се създадат условия за съхраняване на населените места и осигуряване на работни места.

Формуляр за кандидатстване за допълващо финансиране по ПРЧР 2021-2024 към стратегия за ВОМР на МИГ

(Приложение към СВОМР, съгласно чл. 17, ал. 2 на ПМС 494/2024 г.)

Програма "Развитие на човешките ресурси" 2021-2027 (ПРЧР)

МИГ може да включи в СВОМР една или повече от следните 5 допустими мерки по ПРЧР:

1. **Подобряване на достъпа до трудова заетост и активиране за включване на пазара на труда** (*Дейности по Специфична цел 1 на Приоритет 1 на ПРЧР*):
2. **Подкрепа за развитие на предприятията от социалната икономика** (*Дейности по Специфична цел 1 на Приоритет 1 на ПРЧР*)
3. **Активен живот на възрастните хора в пенсионна възраст и остаряване в добро здраве** (*Дейности по Специфична цел 4 на Приоритет 1 на ПРЧР*)
4. **Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализираните общности като ромите** (*Дейности по Специфична цел 2 на Приоритет 2 на ПРЧР*)
5. **Подобряване на достъпа до трудова заетост и активиране за включване на пазара на труда на младите хора** (*Дейности по Специфична цел 1 на Приоритет 3 на ПРЧР*)

Към една Стратегия за ВОМР могат да бъдат планирани максимум 5 мерки със съответните дейности към тях с допълващо финансиране от ПРЧР. Включването на всички допустими 5 мерки, изброени по-горе, не е задължително и следва да се съобразено с местните нужди и проблеми. МИГ, които обхващат територии от Югозападен регион (регион в преход) и от друг регион от ниво 2 (слабо развит регион) планират отделни мерки за отделните региони. Във връзка с това, само тези МИГ могат да включат повече от 5 броя мерки в стратегиите.

Подробна информация за мерките, бюджета, допустимите дейности към всяка от тях, целевите групи, индикаторите и бенефициентите е представена в Указанията на УО на ПРЧР по чл. 10, ал (1) от ПМС 494/30.12.2024 г.

ВАЖНО: Кандидатите следва да спазват всички условия и инструкции на УО на ПРЧР, посочени в Указанията и в настоящия формуляр, при попълване на информацията.

Информацията по-долу се попълва толкова пъти, колкото мерки са избрани.

1. **Наименование на мярката** (*Кандидатът изписва името на избраната от посочените 5 допустими мерки по ПРЧР*)

Подобряване на достъпа до трудова заетост и активиране за включване на пазара на труда

2. **Цел на мярката** (*до половин страница*)
 1. *Формулира се целта специфично за всяка мярка, не се повтаря само мярката или допустимите дейности, формулирани от УО на ПРЧР.*

2. Посочва се обосновка за избора на мярката и анализ за необходимостта от мярката на територията на МИГ, с описани конкретни местни специфики и обстоятелства

2.1. Цел на мярката: Прилагането на мярката цели осигуряване на цялостен пакет от дейности, насочени към интеграция на пазара на труда на неактивни лица и безработни с акцент върху лицата в неравностойно положение над 29 години.

2.2. Обосновка и анализ за необходимостта от мярката:

През 2021 година общият брой на регистрираните безработни в ДБТ Марица е 952, а през 2022 - 989, като броят на безработните от община Марица през 2022 година е най-голям и представлява 45.20% от всички регистрирани безработни лица на териториите на общините Калояново, Марица, Съединение и Хисар.

През периода 2020-2022 година на територията на МИГ-Община Марица се запазва високият дял на безработните без квалификация, докато броят на безработните с работническа професия и специалистите намалява.

Наблюдава се непрекъснато намаляване на относителния дял на регистрираните безработни със средно образование и увеличение на лицата с основно и начално и по-ниско.

При анализа на територията на МИГ са отчетени проблеми свързани с наличието на трудности за професионална и социална реализация на лица с ниска степен на образование и квалификация. Въпреки наличието на работеща местна икономика и условия за започване на работа, тези лица нямат мотивация и умения да започнат и продължат работа. Това са предимно лица от уязвими групи – продължително безработни, неактивни лица, лица в неравностойно положение, хора с увреждания и други, които са обичайно в тежест на социалните системи, а често не попадат и в никоя от социалните мрежи.

Подобряването на достъпа до заетост е от особено значение за населението на територията на МИГ - община „Марица“, като една от основните мерки за преодоляване на риска от безработица за дългосрочно безработните и групите в неравностойно положение на пазара на труда и за неактивните лица. В допълнение, активирането за включването на безработни лица на пазара на труда ще осигури необходимата работна сила, респективно подпомогне развитието на икономиката на територията на МИГ.

3. Целева група/и и идентифицираните техни проблеми, които мярката ще решава *(посочват се целевите групи по конкретната мярка като се съобразяват с допустимите целеви групи от таблица 1 в Указанията, посочва се техният индикативен брой, характеристики, както и идентифицираните техни местни проблеми и потребности, които мярката адресира):*

3.1. Целеви групи:

- Безработни, вкл. продължително безработни;
- Неактивни лица;
- Лица в неравностойно положение, хора с увреждания;
- Лица с основно и по-ниско образование и/или без квалификация;

Целевата група обхваща лицата на възраст 30 и повече години. Целевите групи следва да са от територията на МИГ.

3.2. Брой: 30

3.3. Характеристики на целевата група:

Трудоспособното население във възрастовите групи от 30 до 54 г. е най-засегнато на пазара на труда. По данни на ДБТ „Марица“ възрастовата група 30 – 54 г. е с най-много безработни. Голям е броят и на регистрираните безработни на възраст над 55 години – през 2020 година те са 25.3% от всички регистрирани, през 2021 година – 27.6%, а през 2022 година – 30.2%. Най-многобройни са безработните без квалификация и специалност с основно, начално и

по-ниско образование, следвани от тези със средно образование. Най-малобройна е групата на безработните лица с висше образование. Обезпокоителен е фактът, че делът на регистрираните над 2 пъти безработни е значително висок, което за тази възрастова група е свързано с по-ограничените възможности за преквалификации и повишаване на квалификацията и уменията. Представителите на целевата група, които са предимно лица от уязвими групи – продължително безработни, неактивни лица, лица в неравностойно положение, хора с увреждания и други, са изправени пред по-висок риск от бедност и социално изключване от обичайния за населението, като обуславящ фактор за това е размерът на доходите.

3.4. Идентифицирани нужди и проблеми и как мярката ще допринесе за тяхното решаване: Проблемите и нуждите на целевите групи по мярката са идентифицирани в „Проучване и анализ на заинтересованите страни на територията на МИГ “Община Марица” и на техните потребности“, където при анализа на социално-демографската и икономическата картина на община Марица се очертават някои типични рискове за населението. Посочени са и факторите, които пораждаат риск за различни групи от населението. Преодоляването на тези рискове е свързано в голяма степен с осигуряването на доходи, посредством заетост на целевите групи по мярката. В изпълнение на мярката се очаква да бъдат активирани и мотивирани да се включат в заетост представителите на целевите групи. Част от причините за незаинтересованост за търсене на работа се дължат на липсата на професионална ориентация, кариерно консултиране (главно, когато е свързано с необходимостта от преквалификация). Продължително безработните (над 12 месеца) постепенно започват да губят мотивация и желание, особено ако могат да разчитат на помощ от роднини или на социалната система (под формата на различни обезщетения). Това от своя страна представлява риск те да бъдат привлечени към временна заетост в „сивия“ сектор. Реализацията на мярката се очаква да преодолее както липсата на мотивация и трудови навици, така и да повиши уменията на представителите на целевите групи, което от своя страна да допринесе за тяхната интеграция на пазара на труда.

4. Допустими типове бенефициенти за изпълнение на мярката *(посочват се допустимите типове кандидати и партньори (ако партньорството е приложимо по конкретната мярка), като се съобразяват с допустимите бенефициенти от Таблица 1 в Указанията. Не се посочват поименно, освен ако не са община.)*

4.1. Допустими кандидати:

- Работодатели
- Община Марица

МИГ не са допустими бенефициенти по ПРЧР.

Допустимите бенефициенти следва да имат адресна регистрация и да извършват дейността си на територията на МИГ.

Кандидатите следва да отговарят на условията за бенефициент, определени в ЗУСЕФСУ и в приложимата под-законова нормативна уредба, както и на условията, определени от УО в поканата за подбор на СВОМР.

Изискването за седалище и адрес на управление на територията на МИГ не важи за кандидат - община „Марица“.

Причини за избора на допустимите бенефициенти

Включването на работодателите като допустим кандидат е с оглед постигане целта на мярката – устойчива заетост – като и след приключване дейностите по проектите оставят на

работа служителите. Чрез мярката те ще имат възможност да наемат мотивирани и обучени служители.

Община Марица ще изпълнява функции в ролята на работодател по мярката. Опити, които общината има в реализацията на сходни проекти е безценен. Освен това общината може да осигури заетост на хора от целевите групи.

4.2. Допустими партньори: неприложимо

5. **Допустими дейности**, конкретно необходими за реализация на мярката (*Тук се описват всички дейности, които се планира да бъдат изпълнени с мярката, спрямо потребностите на целевите групи. Допустимите дейности са посочени в т. 5. „Допустими дейности по специфичните цели от ПРЧР“ в Указанията*)

- Активиране, мотивиране и включване в заетост на неактивни и безработни лица, в т.ч. продължително безработни;

Дейностите могат да включват идентифициране, активиране, трудово консултиране и професионално ориентиране, мотивиране на неактивни лица за включване на пазара на труда, както и за регистрация в Дирекция „Бюро по труда“ на Агенция по заетостта.

Идентифицираните неактивни лица могат да бъдат включвани в различни видове обучения, съобразно техните потребности, които бенефициента е анализирал.

За продължително безработните лица (безработни над 12 месеца) могат да се предвидят дейности, като например, за преодоляване на липсата на квалификация, навици, мотивация за работа, в т.ч. мотивиране, професионално ориентиране; професионално обучение, обучения за придобиване на ключова компетентност, обучение по време на работа и др.

- Подобряване конкурентоспособността на уязвимите групи на пазара на труда чрез повишаване на уменията, компетенциите и професионалната квалификация с отчитане на регионалните възможности на пазара на труда и икономиката;

Дейностите могат да включват обучения за придобиване на дигитални умения, умения, свързани със зеления преход, професионална квалификация, ключови компетенции и др., съобразени с индивидуалните характеристики на лицата от целевите групи и съобразени с потребностите на работодателите от квалифициран работна сила, която да наемат.

Мярката може да включва дейности в подкрепа на по-възрастните неактивни и безработни лица, за адаптиране към промените и към работодателите, чрез преквалификация, придобиване на нови умения, вкл. „зелени“ и дигитални, и предоставяне на нови възможности за заетост.

Обученията могат да бъдат насочени към придобиване и развитие на умения и компетентности, необходими във връзка с бъдещето на труда (тип „soft skills“ и преносими умения), по-специално: организационни умения, вкл. работа в екип, разрешаване на проблеми, управление на времето и др.

- Целенасочена подкрепа за осигуряване на заетост, вкл. чрез трудово консултиране, кариерно ориентиране, обучение на работното място, субсидирана заетост;

Работодателите-бенефициенти или партньори могат да получат стимули за разкриване на нови работни места и субсидии за възнаграждения при включване в заетост на хора в неравностойно положение, в т.ч. лица с увреждания, продължително безработни, активирани неактивни лица, безработни или неактивни лица с по-ниско от средното образование, вкл. чрез финансиране на ментори за тях за улесняване на включването им в устойчива заетост.

Не е допустимо в една мярка и един проект да се включи само дейност за предоставяне на субсидирана заетост.

Видовете дейности отговарят на принципа „Ненанасяне на значителна вреда“, тъй като не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху околната среда поради тяхното естество. Видовете действия ще бъдат в съответствие с принципите, залегнали в Хартата на основните права на ЕС (ХОП) и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ).

- 6. Бюджет на мярката – (Посочва се общият бюджет на мярката; интензитет на финансовата помощ; финансови параметри за проектите (минимална, ако е приложимо, и максимална стойност). *Важно! Максималният размер на един проект не може да надвишава 400 000 лева. МИГ може да определи по-ниска максимална стойност за един проект.*)**

6.1. Общ бюджет на мярката: 391 000 лв.;

6.2. Интензитет: до 100% безвъзмездна финансова помощ;

В случай на заявен интензитет по-малък от 100%, разликата между пълния размер на допустимите за финансово подпомагане разходи и размера на финансовата помощ следва да се осигури като съфинансиране от страна на бенефициента.

6.3. Минимална (ако е приложимо) стойност на проекта: 50 000 лв.;

Максимална стойност на проекта: 391 000 лв.

- 7. Очаквани резултати и индикатори от изпълнение на мярката (посочват се резултатите и индикаторите, които мярката се очаква да постигне в резултат от изпълнение на избраните дейности. Съгласно Таблица 1 от Указанията приложимите индикатори се цитират с имената им, без да се посочват стойности за тях.)**

7.1. Индикатори за краен продукт:

- Безработни, вкл. продължително безработни;
- Участници в неравностойно положение;
- Неактивни;
- Малцинства (вкл. маргинализирани общности като ромите)

7.2. Индикатори за резултат:

- Участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа;
- Участници, които при напускане на операцията получават квалификация;
- Участници, които при напускане на операцията имат работа, вкл. като самостоятелно заети лица;
- Участници от малцинства, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа;
- Участници от малцинства, които при напускане на операцията получават квалификация или имат работа, вкл. като самостоятелно заети лица.

Активен живот на възрастните хора в пенсионна възраст и остаряване в добро здраве

1. Цел на мярката (до половин страница)

1. *Формулира се целта специфично за всяка мярка, не се повтаря само мярката или допустимите дейности, формулирани от УО на ПРЧР.*
2. *Посочва се обосновка за избора на мярката и анализ за необходимостта от мярката на територията на МИГ, с описани конкретни местни специфики и обстоятелства*

2.1. Цел на мярката:

Целта на мярката е да насърчи активния живот на възрастните хора в сферата на участието в обществото и в сферата на самостоятелния живот. Включването на мярката цели да отговори на предизвикателствата пред застаряващото население чрез реално отчитане на специфичните индивидуални особености на целевата група и съчетаването на разнороден по характер дейности.

2.2. Обосновка и анализ за необходимостта от мярката:

Анализите на територията показват тенденция към застаряване на населението. В периода 2017-2021 година населението над 65-годишна възраст е средно 21.43% от общото население на общината, което е малко повече от средното равнище за страната и областта. Възрастните хора са изправени пред влошени условия на живот поради необходимостта да се справят не само с нисък доход, но и със сериозни физически увреждания. В същото време като проблем в анализите на територията („Проучване и анализ на заинтересованите страни на територията на МИГ “Община Марица” и на техните потребности“, стр. 34, 36) е изведен ограниченият достъп до социални и здравни услуги. Възрастните хора са значима част от населението на община „Марица“. Те имат право на достойно съществуване и пълноценно участие в живота на обществото, на добро здраве. Поради това е важно да се предприемат мерки, които са насочени към общото подобряване на условията и качеството на живот на възрастните хора, чрез насърчаване на социално приобщаване и по-голяма включеност на възрастните хора в различни форми на социален живот, както и адекватни мерки за осигуряване опазване на здравето.

В допълнение към това изследването (на етапа на разработване на СВОМР) на потребността през интереса на конкретния бенефициент и нагласата му да кандидатства с проект в определен сектор показва засилен интерес в рамките на Програма „Развитие на човешките ресурси“ към мерки и дейности свързани с активен живот на възрастните в пенсионна възраст и остаряване в добро здраве.

2. Целева група/и и идентифицираните техни проблеми, които мярката ще решава (посочват се целевите групи по конкретната мярка като се съобразяват с допустимите целеви групи от таблица 1 в Указанията, посочва се техният индикативен брой, характеристики, както и идентифицираните техни местни проблеми и потребности, които мярката адресира):

3.1. Целеви групи:

- Възрастни лица в пенсионна възраст;

Целевите групи следва да са от територията на МИГ.

3.2. Брой: 150

3.3. Характеристики на целевата група:

Изготвеното „Проучване и анализ на заинтересованите страни на територията на МИГ - Община Марица и на техните потребности“ при подготовката на стратегията, извежда като специфична заинтересована страна групата на уязвимите лица, които са класифицирани в две подгрупи – етнически малцинства, вкл. роми и хора с увреждания и възрастни хора.

Според официални данни на НСИ, към 31.12.2021 г., населението над 65 години в община Марица е 6 728 души или 21.1% от общото население, което е малко повече от средното за страната и областта, като делът на лицата над 80 години е 23% от възрастните хора. Възрастните хора, като специфична уязвима група се отличава с комплексност на проблемите, което ги поставя в по-уязвимо положение. Те са изправени пред по-висок риск от бедност и социално изключване от обичайния за населението, като обуславящ фактор за това е размерът на доходите. Голяма част от хората над 65 години са с влошено общо здравословно състояние или страдат от сериозни съпътстващи здравословни проблеми, поради което те представляват една от най-големите групи лица с потребности от социални и здравни услуги.

3.4. Идентифицирани нужди и проблеми и как мярката ще допринесе за тяхното решаване:

Основните проблеми на целевата група са: риск от бедност; социална изолация и липса на подкрепа в общността; влошено здраве; ограничен достъп до социални услуги, здравни услуги и рехабилитация; и др. За преодоляване проблемите на целевата група е идентифицирана необходимост от социално приобщаване и по-голяма включеност на възрастните хора в различни форми на социален живот, както и адекватни мерки за осигуряване опазване на здравето. Това са факти, които ясно са артикулирани при проведеното проучване и отразени в доклада. Включването на мярката цели да отговори на нуждите на застаряващото население чрез реално отчитане на специфичните индивидуални особености на целевата група и съчетаването на подходящи дейности, които да доведат до общо подобряване на условията и качеството на техния живот.

3. **Допустими типове бенефициенти за изпълнение на мярката** (*посочват се допустимите типове кандидати и партньори (ако партньорството е приложимо по конкретната мярка), като се съобразяват с допустимите бенефициенти от Таблица 1 в Указанията. Не се посочват поименно, освен ако не са община.*)

4.1. Допустими кандидати:

- Доставчици на здравни услуги
- Община Марица

МИГ не са допустими бенефициенти по ПРЧР.

Допустимите бенефициенти следва да имат адресна регистрация и да извършват дейността си на територията на МИГ.

Кандидатите следва да отговарят на условията за бенефициент, определени в ЗУСЕФСУ и в приложимата под-законова нормативна уредба, както и на условията, определени от УО в поканата за подбор на СВОМР.

Изискването за седалище и адрес на управление на територията на МИГ не важи за кандидат - община „Марица“.

Причини за избора на допустимите бенефициенти:

Доставчиците на здравни услуги притежават необходимия опит и капацитет да предоставят съответните услуги на целевите групи.

Община Марица е основен доставчик на социални услуги. Опитът, който общината притежава в реализацията на сходни проекти е безценен. Освен това общината работи с голяма част от целевите групи, експертите в общинска администрация познават най-добре проблемите им и могат допълнително да ги насърчат за ангажирането им в различни форми на социален живот и за включването им в мерки, насочени към опазване на здравето.

4.2. Допустими партньори: не е приложимо

4. Допустими дейности, конкретно необходими за реализация на мярката (Тук се описват всички дейности, които се планира да бъдат изпълнени с мярката, спрямо потребностите на целевите групи. Допустимите дейности са посочени в т. 5. „Допустими дейности по специфичните цели от ПРЧР“ в Указанията)

- Активиране на възрастните хора чрез насърчаване на активно социално поведение и доброволчество, инициране, организиране и включване в различни форми на участие в местни инициативи или инициативи за взаимопомощ във връзка с актуални за възрастните хора проблеми.

Дейността адресира нуждата от социално приобщаване и по-голяма включеност на възрастните хора в различни форми на социалния живот. Чрез дейността се очаква да се преодолеят проблеми на възрастните хора, установени в анализите на територията, като социалната изолация и липсата на подкрепа в общността. На територията на община „Марица“ риска от социална изолация на възрастните хора е по-задълбочен, предвид това, че територията е изцяло селска и не предлага възможностите за активности, които съществуват в градовете.

- Дейности за осигуряване опазване на здравето чрез превенция на заболяванията и грижа за здравето, в т.ч. провеждане на информационни събития, обучение по първа помощ, бедствена готовност, психо-социална подкрепа, информиране за възможности за рехабилитация и поддържаща здравео активност и др., вкл. с активното участие на самите възрастни хора в организацията и провеждането на дейностите с цел ангажираност и активност.

Дейността е насочена към нуждата от мерки за осигуряване опазване на здравето на възрастните хора. Дейността се очаква да допринесе за преодоляване на проблеми на възрастните хора, установени в анализите на територията, като влошено здраве; ограничен достъп до социални услуги, здравни услуги и рехабилитация. Ограничения достъп до социални услуги, здравни услуги и рехабилитация е специфичен за територията на община „Марица“ като селска община (включва 19 села, без град). На територията на МИГ-Община Марица няма лечебни заведения за болнична помощ, многопрофилни или специализирани болници.

Дейностите се очаква да доведат до общо подобряване на условията и качеството на живот на възрастните хора на територията на МИГ – община „Марица“, която съвпада с територията на община „Марица“.

Видовете дейности отговарят на принципа „Ненанасяне на значителна вреда“, тъй като не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху околната среда поради тяхното естество. Видовете действия ще бъдат в съответствие с принципите, залегнали в Хартата на основните права на ЕС (ХОП) и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ).

5. Бюджет на мярката – *(Посочва се общият бюджет на мярката; интензитет на финансовата помощ; финансови параметри за проектите (минимална, ако е приложимо, и максимална стойност). **Важно! Максималният размер на един проект не може да надвишава 400 000 лева. МИГ може да определи по-ниска максимална стойност за един проект.**)*

6.1. Общ бюджет на мярката: 391 000 лв.;

6.2. Интензитет: до 100% безвъзмездна финансова помощ;

В случай на заявен интензитет по-малък от 100%, разликата между пълния размер на допустимите за финансово подпомагане разходи и размера на финансовата помощ следва да се осигури като съфинансиране от страна на бенефициента.

6.3. Минимална (ако е приложимо) стойност на проекта: 50 000 лв.;

Максимална стойност на проекта: 391 000 лв.

6. Очаквани резултати и индикатори от изпълнение на мярката *(посочват се резултатите и индикаторите, които мярката се очаква да постигне в резултат от изпълнение на избраните дейности. Съгласно Таблица 1 от Указанията приложимите индикатори се цитират с имената им, без да се посочват стойности за тях.)*

7.1. Индикатори за краен продукт:

Участници на 55 и повече години;

7.2. Индикатори за резултат:

Участници на 55 и повече години, получили подкрепа чрез мерки за активен начин на живот;

ПРИЛОЖЕНИЕ
по чл. 17, ал. 2 от ПМС № 494/2024 г.
към Указания за предоставяне на
допълващо финансиране за изпълнение
на СВОМР от ПОС 2021-2027 г.

ДОПЪЛВАЩО ФИНАНСИРАНЕ
ОТ ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“ 2021-2027 г. КЪМ СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР
на СНЦ „Местна инициативна група – община Марица“,
(наименование на Местната инициативна група)

Приложението се попълва към стратегията на МИГ в съответствие с представената стратегия за ВОМР за финансиране от ЕЗФРСР, изведените приоритети и цели за развитие на територията и утвърдените от Ръководителя на Управляващия орган на ПОС 2021-2027 г. Указания за предоставяне на допълващо финансиране за изпълнение на стратегиите по подхода ВОМР с ресурс от ПОС 2021-2027 г.

В стратегията може да се включи или само една или и двете допустими мерки по ПОС 2021-2027 г., една за приоритет „Отпадъци“ и една за приоритет „Биологично разнообразие“ от програмата, съобразно спецификата и нуждите на съответната местна общност, както следва:

- 1. Приоритет „Отпадъци“, специфична цел: „Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика“ – мярка „Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението“;*
- 2. Приоритет „Биологично разнообразие“, специфична цел: „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване“ – мярка „Повишаване осведомеността относно биологичното разнообразие и заплахите за него в целевата територия на база на мерки планирани в стратегически и планови документи в сектор биоразнообразие“..*

Информацията се попълва поотделно за всяка отделна мярка.

- 1. Наименование на мярката:** (избира се между посочените по-горе мерки)
„Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението“
- 2. Приоритет по ПОС 2021-2027 г.:** (посочва се приоритетът, релевантен към съответната мярка - или приоритет „Отпадъци“, или приоритет „Биологично разнообразие“)
Приоритет „Отпадъци“

3. **Специфична цел от ПОС 2021-2027 г.:** *(попълва се специфичната цел, съответстваща на мярката по съответния приоритет)*
„Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика“

4. **Цел на мярката:** *(представя се обосновка защо мярката е необходима за местната общност, към какви местни специфики/проблеми е насочена, какви са очакваните резултати и ползи за територията, както и ефектът от подкрепата за територията на МИГ, какъв е приносът ѝ за постигане на приоритетите/целите на стратегията и съответствието ѝ към одобрен общински/ регионален стратегически / програмен /планов документ. Ако обосновката се съдържа в анализа към стратегията или в самата стратегия, се указва документа, страницата, разделът, точката и т.н.);*

Мярка „Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението“ има за цел да насърчи практиките и поведението на гражданите във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението.

Тя е насочена към отпадъците в приложното поле на Закона за управление на отпадъците (битови, производствени и строителни) и чието третиране се отчита за постигане на българските национални цели съгласно европейското и националното законодателство. Прилагането на мярката ще допринесе за намаляване на количеството депонирани битови отпадъци и увеличаване на дела на разделно събраните и рециклирани отпадъци за подпомагане на прехода към кръгова икономика. Мярката е с приоритет за община „Марица“, защото е насочена (макар и непряко) към управлението на битовите отпадъци в задълженията на общините по Закона за управление на отпадъците и предвид преминаването към друга, напълно различна от досегашната, база за определянето на размера на Таксата за битови отпадъци в общините. Тя ще се определя на база изхвърлен отпадък от домакинствата. Този модел е свързан със сериозни сътресения както сред гражданите, така и сред общините по повод на измерването, събирането на отпадъците, определянето на размера на таксата, включително по нейното ефективно събиране. В селските райони, делът на „зелените“ отпадъци, генерирани от селските дворове е значителен. Той натоваарва съществено процеса на извозване и депониране. Повишаването на информираността на гражданите относно практики и поведение, свързано с намаляване на отпадъците ще подобри моделите на сметосъбиране, ще увеличи дела на рециклируемите отпадъци, ще подобри уличната чистота и облика на населените места.

Мярката цели също така подпомагане за разпространение на практики за предотвратяване на отпадъци на ниво домакинство, квартал, населено място и община.

Чрез мярката по ПОС 2021-2027 г., се очаква да се допринесе за подпомагане на местно и регионално ниво на повишаване на осведомеността на населението за целите за управление на отпадъците, за правата, задълженията, възможностите и добри практики за устойчиво потребление и преход към кръгова икономика.

Мярката е съобразена с Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г. – стратегическият документ на национално ниво, определящ необходимите мерки и инвестиции в сектора, както и източниците за тяхното финансиране.

Мярката е в съответствие с включената в Плана за интегрирано развитие на община Марица, 2021г.-2027г. Мярка 1.1.1. „Прилагане на екологични подходи при използване на природните ресурси“, дейност 1.1.1.8. „Система от превантивни и

образователни програми за повишаване на ангажираността на местната общност и особено на младите хора с опазването на околната среда“ по Приоритет 1. Подобрена природна и селищна среда, предлагаща условия за качествен жизнен цикъл - обитаване, труд, обслужване, отдих на населението, Стратегическа цел 1.1. Съхранена природна среда за развитие на конкурентни сектори, базирани на природни ресурси. Мярката е в съответствие и с Програмата за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г., и по конкретно със Стратегическа цел 5: „Здравословна околна среда за по-добро качество на живот“ и Стратегическа цел 6: „Повишаване информираността на населението и участието му в опазването на околната среда за устойчиво развитие от програмата“ и дейностите предвидени за реализирането и. Мярката има принос за постигане на приоритетите/целите на СВОМР на МИГ – община „Марица“ и по-конкретно на Приоритет 1 „Подобряване качеството на живот и условията за бизнес“ включва дейности и инвестиции за подобряване на техническата инфраструктура и достъпа на населението до основни услуги, опазване и възстановяване на местното културно наследство, включително нематериалното наследство, опазване на околната среда, стимулиране на местните партньорства и международното сътрудничество, Специфична цел 1.1 „Подобряване облика на населените места на територията, достъпа до основни услуги за местното население и опазване на чистотата на населените места“.

5. Целева група или групи: *(представя се пояснение как са определени целевите групи, как са идентифицирани местните проблеми и потребности на тези групи, които мярката адресира)*

Целева група по мярката е населението от населените места, включени в териториалния обхват на МИГ, който съвпада с териториалния обхват на община „Марица“. Определянето на целевата група е в резултат на извършени проучвания и анализи при разработването на СВОМР за периода 2023-2027г. Извършено е Проучване и анализ на социално-икономическото развитие на територията на МИГ-Община Марица, очертаващо както потенциалът, така и основните проблеми и нужди за развитие на територията на МИГ-Община Марица, към които да се насочат приоритетите и интервенциите в Стратегията за ВОМР. Направено е и Проучване и анализ на заинтересованите страни на територията на МИГ -Община Марица и на техните потребности. Потребностите на заинтересованите страни са идентифицирани, посредством проведено анкетно проучване, сред основните сектори на територията, включващи различните заинтересовани групи, идентифицирани в анализа. Освен това са отчетени и мненията им, събирани в провежданите работни и информационни срещи, като част от дейностите по подготовка на Стратегията. Информацията за потребностите е изведена посредством въпроси, включени в проучването, които пряко или косвено дават информация за вижданията им, за важните проблемите на територията, които приоритетно трябва да бъдат решавани. Въпросът „кои според Вас, трябва да са трите приоритета за бъдещо развитие на вашето населено място/община?“ извежда опазването на околната среда като една от трите най-приоритетни области за територията. Опазването на околната среда е предизвикателство пред местната власт, чието решение трябва да се търси посредством мерки за повишаване на осведомеността на населението. Опазването на околна среда и адаптацията към изменението на климата са хоризонтални политики, които са насочени към населението на територията като целева група. Повишаването на информираността на гражданите относно практики и поведение, свързано с намаляване на отпадъците ще подобри моделите на сметосъбиране, ще увеличи дела на рециклируемите отпадъци, ще подобри уличната чистота и облика на населените места. Информационната и разяснителна кампания към населението ще е насочена към разпространение на информация за правата и задълженията на участващите в управлението на битовите и строителните отпадъци в съответното населено място,

община, регион за управление на отпадъците; съществуващи системи за управлението на отпадъците, планирани бъдещи инвестиции за управлението на отпадъците за постигане на целите към 2030 г.; планиран модел за въвеждане на принципа „плащаш колкото изхвърляш“; практически възможностите за спазване на високите нива на йерархията за управление на битовите отпадъци в съответното населено място; добри практики и поведение за предотвратяване образуването на отпадъците, устойчиво потребление и кръгова икономика и др. за подобряване на управлението на битовите отпадъци, които е подходящо да се приложат в населеното място, община; системи за мониторинг на отпадъците; предотвратяване нерегламентирано изхвърляне на отпадъци и др. подходящи.

б. Анализ за необходимостта от мярката на територията на МИГ: *(описват се конкретни местни специфики и обстоятелства, които обосновават необходимостта от изпълнение на мярката)*

Община Марица, чиято територия съвпада с тази на МИГ – община Марица е една от най-бурно развиващите се икономически общини в страната през последните петнадесет години. Марица е община със специфичен профил – съставена само от села в периферията на север от гр. Пловдив и административен център, извън нейната територия – гр. Пловдив. Близостта на селата до гр. Пловдив ги прави привлекателни за живот, което предполага и наличието на множество села с голям брой население, някои от които сред най-големите в страната (Труд, Маноле, Рогош, Калековец, Скутаре). Територията е привлякла огромни инвестиции, довели до изграждането на десетки предприятия, осигуряващи заетост на населението от много общини. Бързото и възходящо развитие на общината има безспорно своите предимства, но в същото време поставя и огромни предизвикателства пред социалното развитие и необходимостта от догонващо развитие на комуналната и инженерно-техническата инфраструктура на територията. Част от предизвикателства са свързани с опазването на чистотата на населените места на територията и създаването на култура на опазване, което е много важно за подобряване на техния облик. Наличието на големи дворове към къщите, които жителите обитават е предпоставка на генериране на зелени отпадъци в голям обем. Организирането на тяхното събиране и оползотворяване е предизвикателство пред местната власт, чието решение трябва да се търси посредством мерки за повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика и мониторинга на отпадъците, които са допустими по Програма „Околна среда“. В тази връзка е предвидена необходимостта от осигуряване на допълващо финансиране от ПОС 2021-2027 г. за Стратегия за ВОМР на МИГ чрез включване на Мярка „Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението“.

Включването на мярката е в съответствие с ръководните принципи и условия при изпълнение на мерки с допълващо финансиране от ПОС 2021-2027г. и се обосновава с осигуряването на допълняемост и синергия с други проекти на територията, финансирани със средства от ЕС и държавния бюджет. На територията на МИГ – община „Марица“ функционира модерна компостираща инсталация за разделно събрани на зелени и/или биоразградими отпадъци. Инсталацията е построена по

проект на община „Марица“, финансиран от Европейския фонд за регионално развитие на ЕС и от националния бюджет чрез ОП „Околна среда 2014-2020 г.“.

Мярка „Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението“ ще даде възможност да се подпомогне и утвърди практиката по събирането, транспортирането и преработката на биоразградими растителни отпадъци на територията на Община Марица, което ще допринесе за намаляване на количеството на отпадъците, ще подобри уличната чистота и облика на населените места.

7. Допустими типове бенефициенти *(посочват се допустими бенефициенти за изпълнение на мярката и обосновка за избора им; при предвидено партньорство се представя пояснение защо същото е необходимо)*

Допустим бенефициент по мярката е Община „Марица“, чиято територия съвпада с териториалния обхват на МИГ – община Марица;

Определянето на община „Марица“ като допустим бенефициент се обуславя от факта, че мярката е насочена (макар и непряко) към управлението на битовите отпадъци, което е вменено в задълженията на общините по Закона за управление на отпадъците. Чрез мярката се очаква да се допринесе за подпомагане на местно ниво на повишаване на осведомеността на населението за целите за управление на отпадъците, за правата, задълженията, възможностите и добри практики за устойчиво потребление и преход към кръгова икономика. По мярката е препоръчително да се предвиди и подпомагане разпространението на практики за предотвратяване образуването на отпадъци на ниво домакинство, квартал, населено място, община и регион за управление на отпадъците, като се отчитат местните особености, практики и традиции. Съобразено с целите на кръговата икономика и националните цели, приоритетът по отношение на предотвратяване образуването на отпадъците е върху биоразградимите отпадъци, в т.ч. хранителни и зелени. Информационните и разяснителни кампании следва да са насочени към съобразяване на йерархията за управлението на отпадъците и за намаляване на количеството депонирани битови отпадъци, ролята на населението, за да се подобри управлението на битовите отпадъци на местно и регионално ниво, намаляване на замърсяването с отпадъци, в т.ч. нерегламентираното изхвърляне на отпадъци, права и задължения за участниците в процесите по управление на отпадъците и др. Дейностите трябва да съобразяват политиката по управление на отпадъците на национално, регионално и местно ниво и по възможност да съдействат за практическото въвеждане на местно ниво на принципа „плащаш колкото изхвърляш“, съобразено с политиката на общината. Предвид очакваните резултати и ползи за територията, както съответствието на мярката с Плана за интегрирано развитие на община Марица, 2021г.-2027г. и Програмата за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г., община „Марица“ е изведена като най-подходящ бенефициент по мярката. Освен това общината има както административен, така и финансов капацитет за изпълнение на проекти за повишаване осведомеността на населението. Община „Марица“ има опит в реализиране на подобен род дейности. За повишаване на информираността на населението по въпросите, свързани с екологосъобразното управление на отпадъците са изготвени и разпространени във всички населени места различни информационни материали, например:

- информационен материал на тема „Домашно компостиране. Как и защо да компостираме?“

<https://maritsa.bg/ekologiya/%d0%b4%d0%be%d0%bc%d0%b0%d1%88%d0%bd%d0%be-%d0%ba%d0%be%d0%bc%d0%bf%d0%be%d1%81%d1%82%d0%b8%d1%80%d0%b0>

<https://maritsa.bg/ekologiya/%d0%bd%d0%b5-%d0%b7%d0%b0%d1%89%d0%be-%d0%b8-%d0%ba%d0%b0%d0%ba-%d0%b4%d0%b0-%d0%ba%d0%be%d0%bc/>

- брошура – условия и възможности за предаване на различните видове отпадъци от домакинствата

<https://maritsa.bg/ekologiya/%d0%b1%d1%80%d0%be%d1%88%d1%83%d1%80%d0%b0-%d1%83%d1%81%d0%bb%d0%be%d0%b2%d0%b8%d1%8f-%d0%b8-%d0%b2%d1%8a%d0%b7%d0%bc%d0%be%d0%b6%d0%bd%d0%be%d1%81%d1%82%d0%b8-%d0%b7%d0%b0-%d0%bf%d1%80%d0%b5%d0%b4/>

8. **Допустими дейности** (*представя се описание на допустимите дейности, обосновани спрямо спецификата на територията, на целевите групи и на техните потребности и необходими за реализацията на мярката*)

- организиране и провеждане на събития (кръгли маси, работни срещи, представяне в медиите, пресконференции, брифинги, представяне на добри практики на място, информационни дни);
- разработване на информационни материали (плакати, брошури, листовки);
- външна реклама (рекламни пана, билбордове и др.);
- ролбанери;
- излъчвания в регионални радиостанции (рекламно-информационни спотове);
- излъчвания в регионални телевизионни канали;
- публикации на официалната интернет страница на бенефициента;
- онлайн публикации в регионални интернет медии и портали;
- публикации в социални медии;
- публикации в регионални печатни медии;
- разработване на онлайн информационни портали, предоставящи практическа информация за системата за управление на битовите отпадъци на ниво населено място/община/регион за управление на отпадъците; за практическите възможности за разделно събиране на отпадъци и за предотвратяване образуването на битови отпадъци, препоръчително с фокус върху биоразградимите отпадъци (в т.ч. хранителни и зелени), за повишаване на общественото самосъзнание за спазване на високите нива на йерархията за управление на битовите отпадъци, и др.
- рекламно-информационни материали (химикалки, тениски, шапки, еко-торбички и други подходящи според целевата група и посланието);
- алтернативни форми на включване на целевите групи в припознаването на темата и посланието – инсталации, пърформанси, изложби, уъркшопи и други.

Включването на всички допустими дейности е с цел максимално информационно покритие на територията на МИГ – община „Марица“. Различните допустими дейности са подходящи за информиране на различни представители на целевите групи.

Според данните на НСИ, към края на 2021 г. на територията живеят 9387 души на възраст до 29 години, което съставлява 29.4% от общото население на територията. Подходящи за тази част от населението са всички дейности, с приоритет дейностите, свързани с интернет и социални медии.

За населението над 65 години, което по официални данни на НСИ, към 31.12.2021 г., е 6 728 души или 21.1% от общото население (23% от населението над 65 години са на 80 и повече години) предвид затрудненията при работа с компютър, подходящи са всички дейности с изключение на дейностите свързани с интернет и социални медии. Изборът на максимален набор от допустими дейности е с цел достигане до всички представители на целевите групи и постигане на максимален ефект от мярката.

Определянето на допустимите дейности е обвързано и със спецификата на територията. В община „Марица“, делът на „зелените“ отпадъци, генерирани от селските дворове е значителен. Той натовазва съществено процеса на извозване и

депонирани. Повишаването на информираността на гражданите по всички възможни начини относно практики и поведение, свързано с намаляване на отпадъците ще подобри моделите на сметосъбиране, ще увеличи дела на рециклируемите отпадъци, ще подобри уличната чистота и облика на населените места.

Чрез изпълнение на дейностите по мярката се очаква на местно ниво максимално да се повиши осведомеността на населението за целите за управление на отпадъците, за правата, задълженията, възможностите и добри практики за устойчиво потребление и преход към кръгова икономика.

9. Бюджет на мярката *(посочват се финансовите параметри – обща стойност на мярката в рамките на съответната стратегия и индикативен размер за потенциални проекти (вкл. максимална стойност))*

Допълващото финансиране от ПОС 2021-2027 г. за Стратегия за ВОМР на МИГ – община „Марица“ е в размер на до 100 000 лв. Максималният размер на допустимите разходи, който ще бъде предоставен за един проект по ПОС 2021-2027 г., подкрепен чрез допълващото финансиране за изпълнение на подхода ВОМР, е до 100 000 лева. В рамките на одобрената Стратегия ще се финансира 1 проект за приоритет „Отпадъци“.

Максималният интензитет на помощта е до 100% от общата стойност на допустимите разходи, като е допустимо и съ-финансиране от бенефициентите.

10. Показател за резултат *(посочва се показател за резултат, чрез който ще се измерва изпълнението на мярката, базова и целева стойност, описва как ще бъде достигната целевата стойност и източниците на информация при отчитането)*

- Лица, които пряко ще бъдат обхванати от резултатите от проекта – 500 бр. лица

Чрез мярката по ПОС 2021-2027 г., се очаква да се допринесе за повишаване на осведомеността на населението за целите за управление на отпадъците, за правата, задълженията, възможностите и добри практики за устойчиво потребление и преход към кръгова икономика. Изпълнението на резултатите от мярката ще се измерва чрез индикатора „Лица, които пряко ще бъдат обхванати от резултатите от проекта“, чрез който ще се отчита броя на лицата с повишена осведоменост, в резултат на дейностите по мярката.

Базовата стойност на индикатора е 0 бр. лица.

Целевата стойност на индикатора е 500 бр. лица.

Целевата стойност на индикатора ще бъде достигната посредством постигане на информираност на представители на целевите групи чрез включване в информационни събития или чрез предоставяне на информационни материали.

Източниците на информация за постигане на индикатора ще бъдат присъствени списъци от проведени информационни събития, списъци за предоставяне на информационни материали, брой споделяния и харесвания на публикации в социални мрежи и дигитални платформи.

Чрез мярката се предвижда пряко или косвено да се повиши осведомеността на цялото население на община „Марица“ относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика и мониторинга на отпадъците.